

ΠΡΩΤΟ ΠΛΑΝΟ

Το περιοδικό του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης | Τεύχος 297

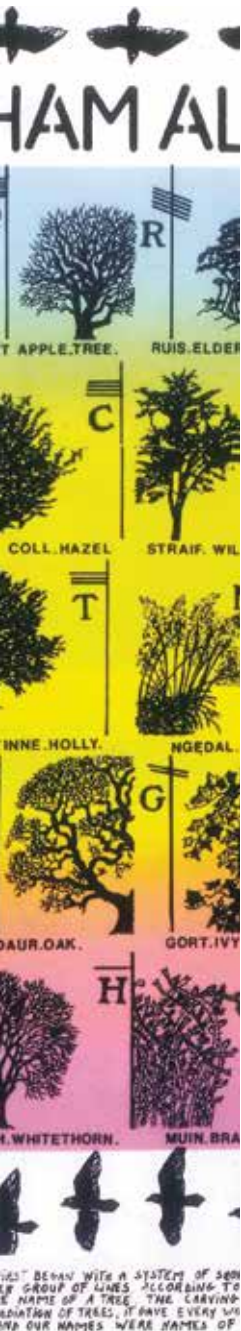

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Ε.Π. Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Έστλουντ

Ρούμπεν

Αρμάν Γκατί

Virtual Reality

Ελληνικό Σινεμά

Βαλκανική Ματιά

Η άλλη Αμερική

γητεύτρα

Η τυφλή

Του Ορέστη
Ανδρεαδάκη

14 ταινίες, 14 ιδέες, 14 ρίζες της ψυχής

Όταν αποφασίσαμε να δανειστούμε από την Γαλλίδα φιλόσοφο Σιμόν Βέιλ τον τίτλο του βιβλίου της «Το Ρίζωμα»* και να τον κάνουμε πυξίδα για την επιλογή των 14 ταινιών του φεστιβού Διεθνούς Διαγωνιστικού Τμήματος, δεν ξέραμε καν που θέλαμε να φτάσουμε.

Γι αυτό χρειάζεσαι τις πυξίδες όμως: για να σε οδηγούν, για να σου δείχνουν την κατεύθυνση.

Το να διαλέγεις ταινίες εξάλλου -αλλά και έργα τέχνης- είναι μια παράξενη διαδικασία, την οποία δεν μπορείς να την ολοκληρώσεις μόνος, κλεισμένος στις υποτιθέμενες βεβαιότητές σου. Δεν μπορείς να χρησιμοποιείς σαν πυξίδα μόνο το προσωπικό σου γούστο, το οποίο εντέλει δεν ενδιαφέρει κανέναν, ούτε να απορρίπτεις έργα με βάση τις εμμονές σου. Η επιλογή έργων τέχνης είναι, πρωτίστως, μια διαδικασία συλλογική, ένας συνεχής διάλογος με το παρελθόν και το μέλλον- μια περιπέτεια ιδεών.

Έτσι λοιπόν αρχίσαμε κι εμείς αυτή την περιπέτεια παρέα με το βιβλίο της Σιμόν Βέιλ, το οποίο διατρέχει τον ευρωπαϊκό πολιτισμό, θέτει υπό αμφισβήτηση τις θεμελιώδεις πλάνες του, αναλύει την ασθένεια του "ξεριζώματος" που τον έχει πλήξει και διακηρύττει ότι το "ρίζωμα" είναι "η σημαντικότερη αλλά και η πλέον παραγνωρισμένη ανάγκη της ανθρώπινης ψυχής". Η σπαρακτική αυτή φράση της Βέιλ, που βρίσκεται

στον πυρήνα των 14 ταινιών του Διαγωνιστικού μας τμήματος, μας βοήθησε να περιηγηθούμε ανάμεσά τους εντοπίζοντας ερωτήματα που έθεσε η Γαλλίδα φιλόσοφος πριν από 70 χρόνια και μένουν ακόμη ανοιχτά.

Στη συνέχεια επιλέξαμε 14 νέους Έλληνες εικαστικούς καλλιτέχνες και αναθέσαμε στον καθένα να δημιουργήσει και από ένα έργο εμπνευσμένο από μια ταινία του Διαγωνιστικού Τμήματος. Τους ζητήσαμε επίσης να χρησιμοποιήσουν και αυτοί την ίδια πυξίδα: το βιβλίο της Σιμόν Βέιλ.

Η επεξεργασία των κινηματογραφικών συμβόλων και η εικαστική τους ανασύνταξη διαμόρφωσε τελικά μια πολύπλοκη καλλιτεχνική συνθήκη.

Έτσι έχουμε 14 καλλιτέχνες οι οποίοι σχολιάζουν τις ιδέες 14 ταινιών επιλεγμένων μέσα από μια διαδικασία διαλόγου με τις ιδέες ενός βιβλίου.

Η Πάκυ Βλασσοπούλου σχολίασε την ταινία «Για την οικογένεια» του Κάντεμιρ Μπαλάγκοφ, ο Λεωνίδας Γιαννακόπουλος το «Lucky» του Τζον Κάρολ Λιντς, η Νατάσα Ευσταθιάδη το «Κτήνος» του Μάικλ Πίρς, η Χρυσάνθη Κουμινάκη την «Καθοδήγηση Ζωής» της Ρουθ Μάντερ, η Μαρία Κριαρά το «Ούτε όνομα ούτε υπογραφή» του Βαίντ Τζαλιβάντ, η Μαρία Μαυροπούλου την «Επιφάνεια των πραγμάτων» της

Νάνσυ Μπινιάδάκη, η Ράνια Μπέλλου το «Φορτίο» του Ζιλ Κουλιέρ, ο Κοσμάς Νικολάου το «Εκείνες οι μακρομαλλούσες νύχτες» του Τζεράντο Καλάγκι, ο Γιώργος Παπαφίγκος την «Άμυνα του Δράκου» της Νατάλια Σάντα, ο Βασίλης Σελιμάς το «Winter Brothers» του Χλίνουρ Πάλμασον, ο Αναστάσης Στρατάκης τα «Κοράκια» του Γενς Ανοούρ, η Στεφανία Στρούζα τις «Εξοχικές κατοικίες» της Σόνια Μαρία Κρούνερ, η Μαρία Τσάγκαρη τον «Γιο της Σοφίας» της Ελίνας Ψύκου και ο Δημήτρης Φραγκάκης το «The Ox» του Γιώργου Νικόπουλου.

Οι ταινίες προβάλλονται στις αίθουσες του Φεστιβάλ και τα έργα εκτίθενται στην Αποθήκη Στρατού στην Α΄ Προβλήτα του λιμανιού της Θεσσαλονίκης. Θα μπορούσε κάποιος να δει μόνο τις ταινίες ή μόνο τα έργα. Θα μπορούσε επίσης να χρησιμοποιήσει τα έργα για την καλύτερη κατανόηση των ταινιών ή ακόμη και το αντίστροφο.

Σε κάθε περίπτωση η σχέση τους είναι διαρκής και προκλητική, όπως και κάθε σχέση εννοιακής αλληλεπίδρασης που μας καλεί να αναζητήσουμε τις, αρχικά μη ορατές, συνδέσεις. Αυτές που είναι βεβαιώς και οι πιο ενδιαφέρουσες.

● *Ελληνικός τίτλος Ανάγκη για ρίζες, εκδόσεις Κέδρος 2014, μτφρ.: Μαρία Μαλαφέκα. Πρωτότυπος τίτλος L' enracinement, εκδόσεις Gallimard, 1949.*

ΠΡΩΤΟ ΠΛΑΝΟ

Το περιοδικό του
Φεστιβάλ
Κινηματογράφου
Θεσσαλονίκης

Διευθυντής Έκδοσης:
Ορέστης Ανδρεαδάκης

Αρχισυντάκτρια: Δήμητρα Νικολοπούλου

Σύνταξη: Ελένη Ανδρουτσόπουλου,
Γιώργος Κρασσασκόπουλος, Γιάννης
Παλαβός, Πάννα Σαρρή, Γιάννης Σμοίλης,
Βασίλης Τερζόπουλος
Σ' αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν:
Θοδωρής Δημητρόπουλος, Κωστής
Κορνέτης, Τίνα Μανδηλαρά, Γιώργος Δ.Κ.
Σαρηγιάννης, Αλίκη Τσιρλιάγκου
Σχεδιασμός εντύπου:
meandyou communication design
Εκτύπωση: GRAFIMA
Υπεύθυνη σύμφωνα με το νόμο:
Ελίζ Ζαλαντό

06.II.2017 - No 297 - ISSN: 2529-1823

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗΣ
Υ.Π. Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας

ΕΣΠΑ
2014-2020
Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Fischer
PILSENER BEER
IT'S ABOUT TASTE

www.fischerbeer.gr

Απολαύστε υπεύθυνα

Της Γιάννας
Σαρρή

Κράτα την αναπνοή σου και βυθίσου στον κόσμο του VR

Πρόσχευε που πατάς. **Το στρατιωτάκι νομίζω μου μιλάει.** Φυσάει, κλείσει το παράθυρο. **Αίμα είναι αυτό που κυλά στο πάτωμα;** Τελικά δεν είναι όλα μαύρα. **Απόλυτη ησυχία.** Κράτα την αναπνοή σου. **Μοναδικό σπαθί, λίγοι μπορούν να το σηκώσουν.** Νομίζω με κοιτάζει το φορητό. **Η κατασάρωλα πάντα τόσο δυνατά θόρυβο κάνει;** Αύριο θα ξυπνήσω; **Δε περίμενα να σε γνωρίσω έστω και αν δε μπορώ να σε δω.** Μα σου λέω κάτι συμβαίνει. **Πόσοι άνθρωποι διασχίζουν τη θάλασσα καθημερινά...** Είσαι δίπλα μου, αλλά είσαι εδώ; **Πετάω; Πέφτω!** Μα σίγουρα τον είδα να περπατά γυμνός δίπλα μου. **Από τη πρώτη στιγμή κατάλαβα....**

Ένα επαναστατικό διεθνές διαγωνιστικό τμήμα φέρνει το 58ο ΦΚΘ στους θεατές του. Μικρού μήκους ταινίες VR απ' όλο τον κόσμο θα προβληθούν σε ειδικό χώρο στο κέντρο της Θεσσαλονίκης, στο INVR στην πλατεία Αριστοτέλους 6, χαρίζοντας σε όλους μια αξέχαστη εμπειρία. Η ει-κονική πραγματικότητα γίνεται κομμάτι του Φεστιβάλ.

Αλλά; Πως πραγματικά αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο; Είναι όλα τόσο κοντά μας αλλά και πάλι τόσο μακριά; Στο σινεμά που ακριβώς βρισκόμαστε; Στον κόσμο τους; Στον δικό μας; Είναι όλα δίπλα μας αλλά δε μπορούμε να τα πιάσουμε, να τα μυρίσουμε, να τα σπρώξουμε, να μας απειλήσουν. Προτιμάμε πραγματικά να κλειστούμε σε μια σκοτεινή αίθουσα με άλλους 200 άγνωστους ή να ταξιδέψουμε νοητικά σε καταστάσεις, μέρη, περιπέτειες που δε μπορούμε να φανταστούμε – που φοβόμαστε να φανταστούμε – που έχουμε όμως ζήσει κάποια στιγμή – ή μας τρομοκρατεί η ιδέα να ζήσουμε. Και όμως, υπάρχει ένα κομμάτι των καλλιτεχνών που ασχολούνται με τον κινηματογράφο που θέλουν να μας

μάθουν, να μας γνωρίσουν, να μας τρομάξουν, να μας φέρουν κοντά με όλα όσα φοβόμαστε, σε όλα όσα ίσως δε ζήσουμε ποτέ, να μας θυμίσουν αυτά που μας συγκίνησαν και μας άλλαξαν τη ζωή. Επιλέγουν όμως ένα διαφορετικό δρόμο. Δρόμο βιωματικό/εμπειρικό παρόλα αυτά όμως μας βάζει βαθειά στη πορεία του. Είναι αληθινός ή ψεύτικος; Τον βιώνουμε; Τον ακουμπάμε; Τον κατανοούμε; Συμφωνούμε; Διαφωνούμε; Δε ξέρω την απάντηση, είναι νωρίς να πούμε με σιγουριά. Ο κινηματογράφος τον αναζητά παραπάνω από 100 χρόνια και δεν υπάρχει ακόμα απάντηση. Γι' αυτό άλλωστε και ψάχνει νέους δρόμους έκφρασης. Αναζητά μέσα από τη τεχνολογία, την εξέλιξη. Σπάει τα στεγανά της γραμμικής αφήγησης και βάζει τον θεατή στον κεντρικό ρόλο. Του δίνει την επιλογή – που να στρέψει το βλέμμα του – ποιον πρωταγωνιστή να ακολουθήσει με το βλέμμα του – από ποια κάμερα να το δει – με ποια γωνία λήψης – να προτιμήσει τον κίτρινο τοίχο ή τον γκρι;

Θα γίνω σκηνοθέτης/μοντέρ/σεναριογράφος/φωτογράφος ή θα παραμείνω ο θεατής και θα κατασκευ-

άσω τη σχέση μου με την οθόνη και τον δημιουργό από την αρχή;

Ίσως τελικά να μην έρχεται το τέλος του κινηματογράφου αλλά ο επαναπροσδιορισμός του. Η κινηματογραφική ταυτότητα είναι ρευστή – αν δεν ήταν θα την είχαμε ξεχάσει ήδη, δε θα ήταν μέρος της καθημερινότητας μας, δε θα γράφαμε για αυτή, δε θα σπαταλάγαμε το χρόνο μας για να βλέπουμε ταινίες, να μοιραζόμαστε εμπειρίες με άγνωστους σε σκοτεινά δωμάτια. Πόσα όμως θα ήταν αυτά που θα είχαμε χάσει τόσα χρόνια; Πόσα μέρη δεν θα είχαμε επισκεφθεί νοητικά ή στην πραγματικότητα; Η ζωή μας θα ήταν μόνο με χρώμα και μονοδιάστατη. Αλλά δε φοβόμαστε να δοκιμάσουμε το νέο, να αναζητήσουμε τις εμπειρίες που έρχονται – και ας είναι τρομακτικές, ας είναι αστείες. Ελάτε να βάλουμε τη κάσκα και τα ακουστικά και να ταξιδέψουμε μαζί στο μέλλον του κινηματογράφου – την Εικονική Πραγματικότητα.

ΠΡΩΤΟ ΠΛΑΝΟ

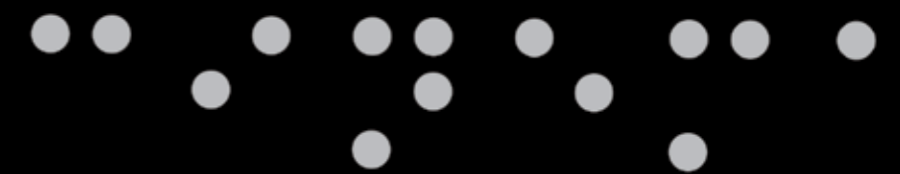

Το Ίδρυμα Ωνάση και η Στέγη πιστεύουν ότι όλοι έχουν δικαίωμα στη μαγεία του κινηματογράφου. Για δεύτερη χρονιά, προσφέρουν στο 58ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης νέους υποπλισμούς προβολών για μη ακούοντες, αφηγήσεις ταινιών για μη βλέποντες, αλλά και μόνιμες υποδομές πρόσβασης για ανθρώπους με κινητικές δυσκολίες.

Cinema*

Με το Ίδρυμα Ωνάση και τη Στέγη, το 58ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης γίνεται προσβάσιμο σε όλους.

for all

*cinema στη νοηματική και τη Braille

onassis.org
sgt.gr

ONASSIS
ΚΟΙΝΟΦΕΛΕΣ
ΙΔΡΥΜΑ

ONASSIS
ΣΤΕΓΗ

Προκαλώντας τα όρια Κινηματογράφου και Σύγχρονης Τέχνης

της Αλίκης Τσιρλιάνγκου *

Η ενότητα >>film forward του Φεστιβάλ διερευνά τη σχέση του κινηματογράφου με τα εικαστικά, αλλά και την ανάγκη του κινηματογράφου να βρει νέους τρόπους έκφρασης και επαφής με το κοινό. Η παρουσίαση της Συλλογής Κινούμενης Εικόνας του PCAI (Polyeco Contemporary Art Initiative) καθώς και η παρουσίαση των τεσσάρων ταινιών της 6ης Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης στο πλαίσιο της συγκεκριμένης ενότητας, πειραματίζεται με τις ερμηνείες της τέχνης βιωμένης στην κινηματογραφική αίθουσα.

Παρίσι, 28 Δεκεμβρίου 1895. Ένα καφέ, κόσμος πολύς, φασαρία, μια συσκευή προβολής στη μέση της αίθουσας, άναρχες καρέκλες που σέρνονται για να βρουν μια θέση γύρω από το μηχανήμα και η προβολή αρχίζει. Ο ήχος της μηχανής καθώς προβάλλει δημιουργεί ένα δικό του ρυθμό, μπομπίνες αλλάζουν ενδιάμεσα, ο κόσμος σχολιάζει. Κανένας κανόνας- η εμπειρία του σινεμά στις πρώτες απόπειρες του κινηματογράφου είναι μια κοινωνική εμπειρία που περιλαμβάνει κινούμενη εικόνα, ήχους και μηχανήματα.

Η απαρχή του σινεμά είναι στενά συνυφασμένη με αυτό που έναν αιώνα αργότερα καλλιτέχνες θα προσπαθήσουν να κάνουν: πειραματισμούς με το φυσικό αντικείμενο του φιλμ, τους ήχους, το πλαίσιο της προβολής, την κοινωνική εμπειρία.

Στη διαδρομή τους ωστόσο, τόσο ο κινηματογράφος όσο και η σύγχρονη τέχνη βασίστηκαν σε άλλες πρακτικές, ιστορία, οικονομικές δομές και θεωρήσεις.

Ήδη από τη δεκαετία του 1930, ο Βάλτερ Μπένγιαμιν έχει θέσει το ερώτημα σχετικά με το πώς η «τεχνολογική αναπαραγωγικότητα», κυρίως εκφρασμένη στο κινηματογραφικό μέσο θα επηρεάσει αυτό που ορίζουμε τέχνη.

Για τους εικαστικούς το ενδιαφέρον της μηχανικής αναπαραγωγής ήταν πάντα ορατό. Ήδη από τον 19ο αιώνα οι καλλιτέχνες χρησιμοποιούσαν το φωτογραφικό μέσο για τη ζωγραφική, ενώ από την δεκαετία του '60 η κάμερα έγινε ευρέως προσιτή και οι καλλιτέχνες, κυρίως γλύπτες, τη χρησιμοποιούν για καταγραφή περφόμανς. Τότε είναι που γίνεται σημαντικό μέσο της σύγχρονης τέχνης και η video art, μια πειραματική νέα κατηγορία τέχνης.

Αυτή η διαμεσολαβημένη πραγματικότητα δίνει ατελείωτες δυνατότητες στους δημιουργούς. Μια σειρά από δράσεις θέτουν τις σχέσεις μεταξύ καλλιτεχνών, φιλμ, περφόρμανς και κοινού στο κέντρο της ανερχόμενης τέχνης του διευρυμένου κινηματογράφου.

Η εξέλιξη της τεχνολογίας, το αρχείο, το μέσο του κινηματογραφικού παρελθόντος και οι καταγραφές του, έχουν ιδιαίτερη γοητεία για τους εικαστικούς που αξιοποιούν το υλικό του πρώιμου κινηματογράφου σε μία νέα ανάγνωση.

Και αν οι καλλιτέχνες κοιτούν το παρελθόν, οι κινηματογραφιστές κοιτούν το μέλλον, προκαλώντας το μέσο από τη δική τους οπτική και διερευνώντας νέες προσεγγίσεις θέασης, όπως το «The Flicker» του Τόνι Κόρναντ (1965-1966) που αποτελείται μόνο από 5 κάδρα: μια προειδοποίηση, δυο τίτλοι, ένα μαύρο και ένα λευκό, παρουσιάζοντας μια νέα εποχή στο φιλμ, που πια επεκτείνεται και δε χρειάζεται απαραίτητα ούτε κάμερα, ούτε κινηματογραφικό υλικό.

Αν η video art σχετίστηκε περισσότερο με τη γλυπτική και την περφόρμανς και διαχωρίστηκε εξαρχής από τον κινηματογράφο, τη δεκαετία του 1990 έδωσε χώρο κυρίως σε έργα κινούμενης εικόνας με κινηματογραφικές ποιότητες. Καλλιτέχνες όπως οι Πιέρ Ουίγκ, Ρόντνεϊ Γκράχαμ και Στιβ ΜακΚουίν πειραματίζονται με τον κινηματογράφο, ενώ την ίδια εποχή κινηματογραφιστές όπως Σάνταλ Κέρμαν, Χαρούνη Φαρόκι, Ατόμ Εγκόγιαν, Πήτερ Γκρίναγουεϊ, Ουλρίκε Ότινγκερ και Κρις Μαρκέρ παρουσιάζουν τη δουλειά τους και σε χώρους τέχνης. Αισίως, το 2006, η απόφαση του Μουσείου Μοντέρνας Τέχνης της Νέας Υόρκης να δημιουργήσει Τμήμα Νέων Μέσων για να διαχειριστεί την αυξανόμενη συλλογή κινούμενης εικόνας έχει τη δική της σημειολογία.

Οι χειρονομίες αυτές της μεταφοράς των έργων σε δύο τόσο διαφορετικά πλαίσια (κινηματογραφικό/εκθεσιακό), με διαφορές περισσότερο ουσιαστικές παρά τυπικές, έχουν μια ιδιαίτερη γενναιότητα σε σχέση με την παράδοση του κάθε χώρου. Η μεταφορά της κινούμενης εικόνας από το ένα πλαίσιο στο άλλο, εξ'ορισμού διαφοροποιεί την ερμηνεία του έργου, καθώς αυτό δεν εξαντλείται στο περιεχόμενό του αλλά και στα δομικά στοιχεία παρουσιάσής του.

Αν η κινούμενη εικόνα στην τέχνη είναι συνδεδεμένη με την παρουσίασή της σε γκαλερί ή μουσείο, βασικό κομμάτι αποτελεί η έννοια του χώρου: οι καλλιτέχνες δίνουν μια ελευθερία στην εμπειρία του θεατή, καθώς μπορεί να κυκλοφορήσει στην αίθουσα, συχνά και ανάμεσα από διαφορετικές οθόνες μιας εγκατάστασης, ελέγχοντας έτσι και τη ροή της αφήγησης. Έτσι, ποτέ δύο επισκέψεις στο ίδιο έργο δε θα είναι οι ίδιες. Παράλληλα, υπάρχει ένα έντονο κοινωνικό κομμάτι (εγώ και οι υπόλοιποι θεατές), ενώ η διάρκεια του έργου αν και συγκεκριμένη, ορίζεται από τον ίδιο το θεατή, ο οποίος επιλέγει το χρόνο που θα διαθέσει στην εμπειρία αυτή.

Αντίθετα, στον κινηματογράφο ο θεατής είναι στατικός, η πηγή είναι συγκεκριμένη και ο επισκέπτης εκτίθεται σε μία σχέση πιο γραμμική ως προς το μέσο και τον τρόπο προβολής ενώ συγχρόνως, με την είσοδό του στο χώρο, παύει να έχει έλεγχο της διαδικασίας της εμπειρίας, η οποία έχει συγκεκριμένη ώρα έναρξης και λήξης και στο τέλος της οποίας θα δημιουργήσει μια συνολική αίσθηση για το συνολικό έργο.

● Η Αλίκη Τσιρλιάνγκου είναι ιστορικός Τέχνης

JAMESON®

Born in
Ireland,
enjoyed in
Thessaloniki

Fear a bit less. Live a bit more.

Κλασικά και αγαπημένα

Ανοιχτή επιστολή

Προμηθέας σε δεύτερο πρόσωπο

Το Φεστιβάλ σας προσκαλεί να ανακαλύψετε (ξανά) δύο σπάνιες ελληνικές ταινίες που θα προβληθούν σε κόπιες 35 mm στις 8 Νοεμβρίου στην αίθουσα Παύλος Ζάννας, στην εκδήλωση «Η Χαμένη Λεωφόρος του Ελληνικού Σινεμά: Α' & Β' Εξώστης», σε συνεργασία με την ΕΣΠΕΚ. Η ομάδα της Χαμένης Λεωφόρου του Ελληνικού Σινεμά υπογράφει τα 2 κείμενα που ακολουθούν για τις ταινίες «Ανοιχτή επιστολή» του Γιώργου Σταμπουλόπουλου (1968) και «Προμηθέας σε δεύτερο πρόσωπο» του Κώστα Φέρρη (1975).

ΑΝΟΙΧΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Μαζί με την κοπέλα, σου δίνουν κι ένα οικόπεδο έξω από τα Καμένα Βούρλα, με νερό και ηλεκτρικό. Ο θεός Περικλής, τμηματάρχης Α' σε κάποιο υπουργείο, αργά ή γρήγορα θα σου βρει και μια εργασία. Η εργασία αυτή θα είναι μόνιμη, αρκεί να δείξεις υπακοή στους ανωτέρους. Κι έτσι ξεχνάς και το Πολυτεχνείο, πάει και ο Καναδάς και η Αυστραλία, χωρίς εσένα θα σαλπάρουν το Dupera, το Queen Anna Maria και το Shalom, ξεχνάς και τον καθηγητή. Και μετά, κάθε μήνα τριακόσιες το ψυγείο και ούτω καθεξής. Κάποτε η σούμα δε θα βγαίνει, αλλά τα χρόνια θα περνούν. Ίσως το κτίσις το οικόπεδο στα Καμένα Βούρλα. Λένε μάλιστα πως σύντομα η Αθήνα θα ενωθεί με τη Θεσσαλονίκη. Θα είσαι στη μέση τότε. Και όλη η ιστορία θα χωράει στους δύο τόμους του Παπαρρηγόπουλου και από τον Κίτσο τον Τζαβέλλα και τον Μαυρομιάλη θα έχουν μενίνο μόνο δυο αγάλματα στον κήπο. Και δυο δρόμοι. Γυρνάς στην ασπρόμαυρη πόλη. Ούτε πεινασμένος, ούτε χορτάτος. Ούτε σκλάβος, ούτε τελειώς ελεύθερος. Ούτε αμόρφωτος, ούτε μορφωμένος. Ούτε ανήθικος, ούτε και ηθικός. Άτολμος. Μόνο αυτό. Άτολμος. Μια γυναίκα σε ρωτάει που είναι τα Σεπόλια. Είναι από μια άλλη πόλη αυτή. Από την πόλη που έχει πατέρα πρεσβευτή του Μεταξά και παππού παρασημοφορημένο από τον Όθωνα. Την ενοχλούν οι πολυκατοικίες γιατί της κρύβουνε τη θέα. Ίσως η θέα που της κρύβεται να είναι τα Σεπόλια.

Συνεχίζεις να γυρνάς στην πόλη. Η δασκάλα - όχι αυτή με τα ξανθά μαλλιά, η άλλη, η μελαχρινή - σου μαθαίνει να συλλαβίζεις. Πρώτα αγάπη και μετά ελευθερία. Κι έτσι συλλαβιστά λες να προχωρήσεις.

Δεν θα πάρεις την κοπέλα. Θα χάσεις και το οικόπεδο. Δεν θα δείξεις υπακοή στους ανωτέρους. Θα χάσεις και την εργασία.

Μη φοβάσαι. Δεν έχασες τίποτα.

Πέρασαν πενήντα χρόνια και η Αθήνα ακόμη να ενωθεί με την Θεσσαλονίκη.

Το ντεμπούτο του Γιώργου Σταμπουλόπουλου «Ανοιχτή Επιστολή» ξεκίνησε να γυρίζεται λίγο πριν την δικτατορία. Το πραξικόπημα της 21ης Απριλίου διακόπτει αναγκαστικά τα γυρίσματα, τα οποία θα συνεχιστούν λίγες μέρες μετά με τακτικές «αντάρτικου». Παρότι το 1968 βραβεύεται στο φεστιβάλ Λοκάρνο με το βραβείο FIPRESCI, το 1969 κόβεται από το φεστιβάλ Θεσσαλονίκη.

ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ ΣΕ ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΡΟΣΩΠΟ

Ο Προμηθέας αποτελεί το δεύτερο μέρος μιας άτυπης τριλογίας του Κώστα Φέρρη (Φόνισσα, Προμηθέας σε δεύτερο πρόσωπο, Oh Babylon) πάνω στην κινηματογραφική ψυχεδέλεια, τη συνειρμική, ελεύθερη και ερευνητική καταβύθιση στη φόρμα με σκοπό να ξύσει την επιφάνεια στο θέμα που τον απασχολεί και στις τρεις ταινίες, το πρόσωπο της εξουσίας. Στην Φόνισσα του 1974 με αφορμή το χαρακτήρα της Φραγκογιαννούς, με κορεσμένα χρώματα και ηλεκτρονική μουσική, εργαλεία φαινομενικά αταίριαστα με το φολκλόρ του Παπαδιαμάντη, συνθέτει μια φούγκα πάνω στην ομηρία αυτής της γυναίκας από την κοινωνική συνθήκη που μεγάλωσε, μια ιδέα που την οδηγεί σε φόνους μικρών κοριτσιών, που την φέρνει αντιμέτωπη τελικά με όλη την κοινωνία, τις αρχές αλλά και το λαό. Στο Oh Babylon (1989) ο διανοούμενος πρωταγωνιστής, είναι όμηρος του ίδιου του εαυτού, με την άρνηση του να παραδοθεί - όπως η υπόλοιπη οικογένεια του - σε ένα σπίτι που έχει κατακλυστεί από τη Βακχική μανία και τον ηδονισμό.

Στον Προμηθέα η τιμωρία του είναι δεδομένη, απο-

τέλεσμα της ύβρης του στους θεούς. Ο αφηγητής κάπου στη μέση της ταινίας θα δώσει τη σκυτάλη στο κοινό. «Ο Προμηθέας είσαι συ θεατή». Για τον Φέρρη το ξύσιμο της επιφάνειας είναι αρκετό, αυτή είναι άλλωστε η απελευθερωτική δύναμη της поп. Μας δίνει όλα τα εργαλεία για να κλείσουμε εμείς τις τρύπες του μύθου, να συμπληρώσουμε τα κενά που αφήνει η φαντασμαγορία του Προμηθέα, μια από τις λίγες φορές που το ελληνικό πειραματικό σινεμά συνάντησε την ελευθερία μιας ροκ όπερας.

Η σχέση του Φέρρη με τη ροκ κουλτούρα είναι άλλωστε γνωστή. Το 1972 έγραψε τους στίχους στο 666 των Aphrodite's Child, ένα από τα πιο επιδραστικά διεθνώς ροκ άλμπουμ. Την επόμενη χρονιά συνεργάστηκε για πρώτη φορά με τον Σταύρο Λογαριδίδη (συνθέτη της Φόνισσας) στον ομώνυμο δίσκο των Ακρίτας. Μια κινηματογραφική συνέχεια αυτού του διαλόγου, με τη μουσική πια του Σταμάτη Σπανουδάκη, είναι ο Προμηθέας. Όλες οι τέχνες συνυπάρχουν στα 70 λεπτά της ταινίας. Στο χορό και τα πρόσωπα θα δούμε μια ελληνική μεταγραφή του ιαπωνικού θεάτρου No (εδώ ως αινιγματικό Θέατρο Ρε). Φωτογραφικά θα επιστρατευτούν «ηλεκτρονικές» τεχνικές του solarization & posterization - μια προσπάθεια ήδη από τα 60s να προσομοιάσει η κινηματογραφική εικόνα την ψυχοτροπική εμπειρία. Στα κοστούμεια και τις μάσκες θα βρει κανείς αναφορές σε όλο το φάσμα των αρχαίων πολιτισμών.

Ο Προμηθέας σε δεύτερο πρόσωπο παίχτηκε για πρώτη φορά στη Θεσσαλονίκη το 1975, όπου βραβεύτηκε για την μουσική του Σταμάτη Σπανουδάκη.

μαζί...
και στον
πολιτισμό

Του Γιώργου
Δ.Κ. Σαρηγιάννη*

Από την ταινία Mademoiselle Paradis

Οι γονείς της δεν επέτρεψαν στο γιατρό Μέσμερ να τη θεραπεύσει με τις πρωτοποριακές μεθόδους του - το θέμα της ταινίας «Mademoiselle Paradis» της Μπάρμπαρα Άλμπερτ, που θα προβληθεί στο 58ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης. Αλλά η τυφλή πιανίστα-παιδί θαύμα Μαρία Τερέζια φον Παραντίς κατάφερε να κάνει καριέρα σολίστα και συνθέτριας στην Βιέννη και σε όλη την Ευρώπη του τέλους του 18ου αιώνα.

«Ρεσιτάλ πιάνου του κ. Γ. Θέμελη δίδεται σήμερα Σάββατον, 8.30' μ.μ., εις το Ωδείο Ηρώδου του Αττικού, παρουσία της πριγκιπίσσης Ειρήνης. Ο καλλιτέχνης θα εκτελέση πρόγραμμα που περιλαμβάνει αποκλειστικώς έργα Σοπέν». («Καθημερινή», 2 Ιουλίου 1966).

Ο τυφλός πιανίστας! Τον θυμάμαι. Πολύ καλά, Ειδικευμένος στον Σοπέν. Να δίνει ρεσιτάλ στο Ηρώδειο, τις δεκαετίες του '70 και του '80 -το τελευταίο το έδωσε το 1995- λίγο πριν από την έναρξη του Φεστιβάλ Αθηνών -«εκτός Φεστιβάλ». Και στον Παρνασσό. Και να συμπράττει με την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών. Έβγαине στη σκηνή συνοδευόμενος, καθόταν στο πιάνο και έπαιζε με το βλέμμα στο κενό.

10 Δεν ήταν ο μόνος. Δεν ήταν ο πρώτος. Η ταινία της Αυστριακής Μπάρμπαρα Άλμπερτ «Mademoiselle Paradis» (2017), που θα προβληθεί στο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, βασισμένη στο μυθιστόρημα «Στην αρχή ήταν η νυχτερινή μουσική» (2010) της Γερμανίδας Αλίσσα Βάλτσερ (κόρης του κορυφαίου πεζογράφου και θεατρικού συγγραφέα Μάρτιν Βάλτσερ), έρχεται να μας

θυμίσει μία πολύ παλαιότερη ανάλογη περίπτωση: της Βιεννέζας Μαρία Τερέζια φον Παραντίς (1759-1824).

Δεν ήταν ο ευρωπαϊκός 18ος αιώνας ο πιο φιλικός για τις γυναίκες. Όσο και αν είχαν κάνει αρκετά βήματα, όσο και αν η παρουσία τους ήταν σεβαστή πια -στους κύκλους της αριστοκρατίας και της αστικής τάξης, τουλάχιστον-, όσο και αν γυναίκες είχαν ανέλθει -κληρονομικό δικαίωμα, βέβαια, ή λόγω συγκυριών- σε ευρωπαϊκούς θρόνους, οι ικανότητες της γυναίκας συνέχιζαν να αντιμετωπίζονται με προκατάβαση και βασικός σκοπός της ύπαρξής της θεωρούνταν η τεκνοποίηση και η ανατροφή των παιδιών. Οι γυναίκες που ξέφευγαν από τον κανόνα ή τον ξεπερνούσαν ήταν οι εξαιρεσίες. Και οι δρόμοι δεν τους ήταν ανοιχτοί. Γυναίκα πιανίστα και συνθέτρια, τα χρόνια εκείνα, καθόλου συνηθισμένο δεν ήταν. Η Μαρία Τερέζια φον Παραντίς ήταν, επιπλέον, τυφλή. Αυτό, βέβαια, μπορεί να την καθιστούσε για τους συγχρόνους της απλώς ατραξιόν -«η τυφλή που παίζει πιάνο»- αλλά η Παραντίς είχε την τύχη -κι αυτό τη βοήθησε στην καριέρα της- να ανήκει στην ανώτερη τάξη: κόρη του Γιόζεφ φον Παραντίς, υπουργού Εμπορίου της αυτοκρατορικής

κυβέρνησης και αυλικού συμβούλου -γυναίκα, επίσης, βασίλειε, τότε, στην Αυστρία και στις υποτελείς της χώρες, η Μαρία Θηρεσία των Αψβούργων, προς τιμήν της οποίας είχαν δώσει στο κοριτσάκι και το όνομά του- γεννήθηκε στην Βιέννη, το 1759. Αν και τυφλώθηκε από παιδάκι ακόμα -ανάμεσα στα δύο και στα πέντε της χρόνια-, από παιδάκι την έλκυσε και η μουσική. Ίσως η στέρηση της όρασης είχε εντατικοποιήσει, είχε ακονίσει την ακοή και τη μνήμη της. Εντυπωσιασμένη από τις επιδόσεις του παιδιού-θαύματος, η Μαρία Θηρεσία τη στήριξε να αποκτήσει μία ευρεία μουσική -αλλά και γενική- παιδεία ενώ αργότερα της έκοψε και επίδομα. Διδάχτηκε πιάνο, τραγούδι, θεωρία και σύνθεση από διακεκριμένους δασκάλους. Ανάμεσα τους, και ο Αντόνιο Σαλιέρι, που ήδη από το 1773, όταν η Μαρία Τερέζια ήταν μόλις στα 14 της, της αφιέρωσε το μόνο Κοντσέρτο για όργανο που έγραψε.

Πιστεύεται πως κοντσέρτα για πιάνο έγραψαν ειδικά για την φον Παραντίς και ο Χάιντν και ο Μότσαρτ με τον οποίο διατηρούσε οικογενειακή σχέση -πιθανόν το αρ. 18.

ΠΡΩΤΟ ΠΛΑΝΟ

Μαρία Τερέζια φον Παραντίς: «Η τυφλή γητεύτρα»

Στιγμιότυπο από την ταινία Mademoiselle Paradis της Μπάρμπαρα Άλμπερτ

Η Μαρία Τερέζια φον Παραντίς έζησε την περίοδο που το μπαρόκ είχε πια δώσει τη θέση του, στον γερμανόφωνο χώρο, στον κλασικισμό ο οποίος κάλπαζε προς την αποθέωσή του.

Επιπλέον, ευτύχησε να ζήσει στην ίδια πόλη -την Βιέννη-, τα ίδια, πάνω-κάτω, χρόνια, με τον Χάιντν, τον Μότσαρτ, τον Μπετόβεν... Προικισμένη με εξαιρετική μνήμη -λεγόταν ότι είχε απομνημονεύσει γύρω στα 60 κοντσέρτα για πιάνο και πλήθος άλλα κομμάτια-, από τα 16 της είχε αρχίσει να δίνει συναυλίες, ως πιανίστα και τραγουδίστρια, σε αίθουσες συναυλιών αλλά και ιδιωτικά, σε βιεννέζικα σαλόνια της αριστοκρατίας και σε παλάτια -συνχά την αποκαλούσαν «η τυφλή γηεύτερα». Το 1783, συνοδευόμενη από τη μητέρα της και τον οικογενειακό φίλο -και πιθανολογούμενο σύντροφό της στη ζωή-, λιμπερέτιστα Γιόχαν Ρίντινγκερ ο οποίος επρόκειτο να γίνει και δικός της λιμπερέτιστας -διότι η Μαρία Τερέζια συνέθεσε και όπερες!-, ξεκίνησε μία μεγάλη περιοδεία που κράτησε τρία χρόνια και την έκανε γνωστή στην Ευρώπη: Λιντς, Σάλτσμπουργκ, Φρανκφούρτη, Βόννη, Στουτγκάρδη, Μανχάιμ, Μόναχο, Βέρνη, Γενεύη, Λυόν, Παρίσι -μεγάλη η επιτυχία της, δεκατέσσερις εμφανίσεις πραγματοποίησε εκεί-, Λονδίνο, Βρυξέλλες, Άμστερνταμ, Αμβούργο, Βερολίνο, Πράγα... Στη διάρκεια της περιοδείας αυτής άρχισε και να συνθέτει, με βασικότερο καρπό έναν κύκλο τραγουδιών, από τα οποία το «Πρωινό τραγούδι ενός φτωχού», με διακριτά τα χαρακτηριστικά του κινήματος «Καταιγίδα και Ορμή» που φούντωσε εκείνη την εποχή στον γερμανόφωνο χώρο ως προάγγελος του ρομαντισμού, έγινε το πιο γνωστό της.

Γυρίζοντας από την περιοδεία το ενδιαφέρον της επικεντρώθηκε στη σύνθεση. Ανάμεσα στο 1786 και στο 1797 συνέθεσε πέντε όπερες -που οι τρεις, τουλάχιστον, ανέβηκαν στη σκηνή-, δύο κοντσέρτα για πιάνο, τρεις καντάτες -η μία αφιερωμένη στη μνήμη του καρατομημένου από την Επανάσταση του 1789 Λουδοβίκου ΙΣΤ΄ της Γαλλίας, ο οποίος είχε παντρευτεί την κόρη της Μαρίας Θηρεσίας, την, επίσης καρατομημένη, Μαρία Αντουανέτα- και άλλα έργα από τα οποία έχουν, τα περισσότερα, καθεί -δεν κατατάχτηκε, βλέπετε, η Μαρία Τερέζια φον Παραντίς στους μείζονες συνθέτες της εποχής της, φυσικό, ήταν γυναίκα.

Απογοητευμένη από την αποτυχία της όπεράς της «Ρινάλτο και Αλτσόνα», το 1797, στην Πράγα, περιόρισε τη συνθετική της δραστηριότητα και το 1808 ίδρυσε στην Βιέννη δική της μουσική σχολή για νέες, στην οποία αφοσιώθηκε μέχρι το θάνατό της, το 1824. Από το 1809, μάλιστα, οι μαθήτριάς της έδιναν, μετά πολλών επαίνων, τακτικές δημόσιες συναυλίες. Η φον Παραντίς ενδιαφέρθηκε, όμως, και για την εκπαίδευση των τυφλών και βοήθησε στην ίδρυση της πρώτης μείζονας σχολής για τυφλούς στο Παρίσι.

Η θέση του τάφου της στο κοιμητήριο του Αγίου Μάρκου στην Βιέννη παραμένει άγνωστη. Όπως και του Μότσαρτ, στο ίδιο νεκροταφείο.

Η Μαρία Τερέζια -Ρέζι για τους δικούς της- είχε υποβληθεί, όταν ήταν νέα, σε διάφορες θεραπείες για την επαναφορά της όρασής της. Προς το τέλος του 1776 και μέχρι το μέσον, περίπου, του 1777 οι γονείς της την εμπιστεύτηκαν στον πρωτοπόρο για την επο-

χή του γερμανό γιατρό Φραντς Άντον Μέσμερ που εφαρμόζε μία δική του μέθοδο, με βάση τη λειτουργία των μαγνητικών πεδίων, την οποία ονόμαζε «ζωικό μαγνητισμό». Τα πρώτα αποτελέσματα ήταν θεαματικά: η Ρέζι άρχισε να βλέπει. Αλλά, παράλληλα, άρχισε να βλέπει τη δεξιότητά της στο πιάνο να αμβλύνεται. Υπό την απειλή να ακρωθεί το επίδομα της Μαρίας Θηρεσίας, οι αυταρχικοί γονείς της, παρά τη θέλησή της, διακόπτον τη θεραπεία και την αποκόβουν από τον Μέσμερ. Η 18χρονη, τότε, κοπέλα θα επανέλθει στο σκοτάδι της και στην καριέρα της ενώ οι Βιεννέζοι κατηγορούν για τσαρλατάνο τον Μέσμερ που φεύγει από την Βιέννη.

Αυτή, ακριβώς, την περίοδο στη ζωή της Μαρία Τερέζια φον Παραντίς πραγματεύεται η ταινία της Μπάμπαρα Άλμπερτ. Ο μεσομεριανός -η επίδραση του αμφισβητούμενου Μέσμερ- κράτησε μέχρι το μέσον του επόμενου -19ου- αιώνα, οπότε και εξελίχθηκε στη θεραπεία με ύπωση. Έτσι επιβεβαιώθηκε η σημασία του αυστριακού γιατρού στην πρόοδο της ιατρικής. Πολύ αργά για εκείνον. Είχε πεθάνει το 1815.

Ευχαριστώ για τη βοήθεια τον μουσικολόγο, κριτικό μουσικής της «Καθημερινής» Νίκο Α. Δοντά.

● Ο Γιώργος Δ. Κ. Σαρηγιάννης είναι δημοσιογράφος

ΠΡΩΤΟ ΠΛΑΝΟ

Here's a first,
no-charge piece
of consult:

Heretic Asterisk*
can make
a producer's
life simpler.

Contact us** to find out how.

* Film and media consulting
** asteriskfilm.gr

Του Κωστή
Κορνέτη*

Η εργατική τάξη πάει στον παράδεισο. Η «άνεργη τάξη» που;

Το 58ο ΦΚΘ προτείνει στους θεατές ένα απρόβλεπτο αφιέρωμα, με τίτλο «Αόρατα χέρια»** και ελεύθερη είσοδο για το κοινό. Διερευνά το θέμα της ανεργίας και φυσικά το δικαίωμα στην εργασία, μέσα από διαδρομές γεμάτες ελπίδα και θετική ενέργεια. Πρόκειται άλλωστε για ζητήματα που απασχολούν το φεστιβάλ διαχρονικά και αναζητά τις πτυχές του τόσο μέσα από τη μυθοπλασία, όσο και το ντοκιμαντέρ. Μάλιστα, ένα ντοκιμαντέρ που προβλήθηκε στο 19ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης, αποτέλεσε την αφετηρία για το ακόλουθο κείμενο.

Ιαπωνία. Τόκιο. Ένας σταθμός προαστιακού τρένου. Ένας συρμός που έρχεται με ιλιγγιώδη ταχύτητα και φρενάρει ξαφνικά. Ένας τρομαχτικός κρότος και ένα ραγισμένο τζάμι, αυτό του οδηγού. Προφανώς κάποιος έχει αυτοκτονήσει πέφτοντας στις ράγες την ώρα που πλησίαζε το τρένο. Αυτή είναι η πρώτη, συγκλονιστική σκηνή από το ντοκιμαντέρ «Εύθραυστη Ισορροπία» του Ισπανού σκηνοθέτη Γκιγιέρμο Γκαρθία Λόπεθ (2016).

Στην συνέχεια, και ενώ παρεμβάλλονται σπονδυλωτές ιστορίες προσφύγων από ολόκληρο τον κόσμο αλλά και σκηνές εξώσεων από την Ισπανία της κρίσης, αρχίζουμε να παρακολουθούμε τη ζωή ενός εργασιομανή γιαπωνέζου. Τον βλέπουμε να ηγαίνει στη δουλειά μπαίνοντας στο ασφυκτικά γεμάτο μετρό, που σχεδόν αδύνατα να κλείσει από τον πολύ κόσμο. Να δουλεύει ως αργά το βράδυ, και μετά να γυρίζει και να κοιμάται σ' ένα υπνοδωμάτιο «κουτί», 1x1. Μετά από ένα συνεχές μπρος-πίσω σε τρεις διαφορετικές ηπείρους (Ευρώπη, Ασία, Αφρική) φτάνουμε στο προκείμενο και αντιλαμβάνομαστε τι πιθανότατα συνέβη στην αρχή.

Η εν λόγω ταινία, παρότι εστιάζει στο προσφυγικό ζήτημα, κάνει ένα δυνατό σχόλιο πάνω στο ζήτημα της εργασίας και της απασχόλησης, αλλά και της έλλειψης ευτυχίας. Την ίδια ακριβώς στιγμή που χιλιάδες πρόσφυγες δεν έχουν στέγη και δουλειά για να ζήσουν, υπάρχουν άνθρωποι που ζουν για να δουλεύουν, παρότι αυτό τους καταδικάζει σε βαθιά μελαγχολία, στα όρια της αυτοκαταστροφής. Ο επιχειρηματίας στο Τόκιο, που στο τέλος της μακράς εργάσιμης ημέρας κάνει το μοιραίο άλμα στο κενό, δεν είναι ένα μεμονωμένο περιστατικό, αλλά μια συνήθης περίπτωση. Μόνο το 2005, 34.427 άτομα έβαλαν οικειοθελώς τέλος στη ζωή τους στην Ιαπωνία, πολλά από αυτά για τους παραπάνω λόγους. Προκειμένου να καλυφθούν τα έξοδα των καθυστερήσεων που προκαλούνται στα δρομολόγια των τρένων από αυτά τα «ανθρώπινα περιστατικά» και να αποτραπούν μελλοντικές αυτοκτονίες, οι σιδηροδρομικές εταιρείες επιβάλλουν πρόστιμα στις οικογένειές τους.

Το ντοκιμαντέρ δείχνει πως άνθρωποι σαν τον συγκεκριμένο, που φαινομενικά έχουν ό, τι θέλουν, σε σχέση, πχ, με τους Αφρικανούς που προσπαθούν να πηδήξουν το πελώριο φράχτη που χωρίζει το Μαρόκο από την Ισπανία – σκηνές που περιλαμβάνονται στην ίδια την ταινία - ή τους χιλιάδες άνεργους ή άστεγους στις μεγαλουπόλεις της Ευρώπης και των ΗΠΑ, δεν

βρίσκουν ευτυχία. Σε μια σκηνή κλειδί του έργου δύο μεσήλικες γιαπωνέζοι συζητούν για την καθημερινή ρουτίνα εργασίας τους. Ξύπνημα στις 5 το πρωί, δουλειά ως τις 11 το βράδυ. Δουλειά τα Σαββατοκύριακα, από το σπίτι, μαραθώνιες ημέρες στην ιαπωνική μεγαλούπολη, με μοναδική επιβράβευση τα ακριβά ρούχα και τα ωραία παπούτσια και κάποιο ηλεκτρονικό γκάτζετ, τελευταίο επίτευγμα της τεχνολογίας. «Αναρωτιέμαι τι είναι αυτό που μας κάνει ευτυχισμένους. Τι είναι η ευτυχία στη δουλειά; Αν δουλεύεις υπερβολικά πολύ, η δουλειά γίνεται η ζωή σου», συμπεραίνει με νόημα ο ένας εκ των δύο.

Μια κλήση αφύπνισης λοιπόν, για μια κοινωνία που μοιάζει να έχει χάσει την πραγματική αξία της ζωής. Όλα τα παραπάνω θυμίζουν έντονα τη στωική φιλοσοφία του Επίκτητου στην «Ελευθερία», που εκδόθηκε πρόσφατα σε νέα μετάφραση από τις εκδόσεις Δώμα (2017). Ο Επίκτητος, πρώην δούλος ο ίδιος που απέκτησε την ελευθερία του στη ρωμαϊκή εποχή, έθεσε μερικά πολύ βασικά φιλοσοφικά και υπαρξιακά ερωτήματα για το ποιος τελικά είναι πραγματικά ελεύθερος και τι συνιστά μια καλή ζωή. Πότε τα πράγματα κι οι καταστάσεις γίνονται αφέντες του εαυτού μας- στην συγκεκριμένη περίπτωση είναι η εργασία που διαφευγεί: είτε η έλλειψή της, είτε η υπερπροσφορά της. Ζούμε σε μια εποχή στην οποία η έννοια της εργασίας έχει λάβει διαστάσεις άκρως προβληματικές. Η ακραία επισφάλεια από τη μια πλευρά, με την κορύφωση της ανεργίας στους νέους σε πολλά σημεία του πλανήτη. Και από την άλλη η εργασία δίχως τέλος, μέσα σε μια ακραία νεοφιλελεύθερη συνθήκη στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης. Εφόσον ελεύθερος, κατά τον Επίκτητο, είναι όποιος δεν μπορεί να εξαναγκαστεί να κάνει κάτι που δεν θέλει, συνειδητοποιεί κανείς την αβυσσαλέα απόσταση που μας χωρίζει από κάτι τέτοιο.

Για να επιστρέψουμε στην ταινία, βασικός αφηγητής της είναι ο Ουρουγουανός πρόεδρος Χοσέ Μουχίκα, μια τρομερή μορφή της λατινοαμερικάνικης πολιτικής και παλιός αντάρτης των Τουπαμάρος που αγωνίστηκε εναντίον της τοπικής δικτατορίας τη δεκαετία του '70 και πέρασε 14 χρόνια στη φυλακή. Ο χαρισματικός Μουχίκα, παρότι πασίγνωστος πλέον στη χώρα του, αδιαφορεί πλήρως για τα υλικά αγαθά και κυκλοφορεί με ένα παλιό Volkswagen σκαρβαβίος που έχει κρατήσει από τότε που ήταν νέος. Οι μακρόσυρτες αλλά μεστές παρεμβάσεις του στο ντοκιμαντέρ ενώνουν τις διαφο-

ρετικές ιστορίες μεταξύ τους μέσα από φιλοσοφικές αναφορές πάνω στο νόημα της ζωής. Σε κάποια στιγμή μας υπενθυμίζει πως ένα από τα πιο σημαντικά πράγματα στη ζωή που ξεχνάμε όλο και περισσότερο είναι η καθημερινή, προσωπική, εσωτερική ελευθερία. «Αυτό συνιστά την ατομική ελευθερία, το να έχουμε χρόνο για να ζήσουμε». Στην υπερβολική εργασία «νοικιάζεις τον εαυτό σου για να έχεις εισόδημα» και τελικά καταλήγεις να μην είσαι ελεύθερος. Η ελευθερία βρίσκεται σε άλλες πτυχές της ζωής εκτός της εργασίας και παραμελείται όλο και περισσότερο στα πλαίσια της «κοινωνίας της αγοράς». Ωστόσο, μεγάλο μέρος του δυτικού τρόπου ζωής, «βασίζεται σε μια θρησκεία που είναι η ιερή δύναμη της ιδιοκτησίας, και αυτή τοποθετείται πάνω από την αξία της ζωής», καταλήγει ο Μουχίκα, προειδοποιώντας ότι, εάν δεν υπάρξει αλλαγή, αυτή η «κοινωνία της αγοράς» θα καταλήξει μια εκατόμβη, μια απόλυτη καταστροφή.

Η «Ευαίσθητη Ισορροπία», όπως και η «Ελευθερία» του Επίκτητου πολύ παλαιότερα, είναι ένα εγερτήριο σάλπισμα προς την συλλογική μας συνείδηση. Ένα ταρακούνημα που μας υπενθυμίζει πως μέσα στις άνισες κοινωνίες μας, όπου οι άνθρωποι έχουν μετασχηματιστεί σε αριθμούς, γραφήματα και πίνακες, θα πρέπει κάπως να αντιδράσουμε. Αλλιώς θα είναι αναπότρεπτη η σταδιακή αποκήνωση και η ολοένα αυξανόμενη απελπισία μας.

● Ο Κωστής Κορνέτης είναι ερευνητής CONEX-Marie Curie στο τμ. Ιστορίας του Πανεπιστημίου Carlos III της Μαδρίτης. Το βιβλίο του «Τα παιδιά της δικτατορίας» κυκλοφορεί από τις εκδ. ΠΟΛΙΣ.

● Το αφιέρωμα «Αόρατα χέρια» υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους. Πραγματοποιείται στο πλαίσιο των επετεικών εκδηλώσεων για τα 60 χρόνια του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

Αρμάν Γκατί

Αβαν-γκαρντ αναρχικός και ποιητής παρτιζάνος

του Γιάννη
Παλαβού

Ο Αρμάν Γκατί, που έφυγε από τη ζωή τον Απρίλιο σε ηλικία 93 ετών, σφράγισε με το έργο του τον γαλλικό 20ό αιώνα. Ποιητής, δημοσιογράφος, σκηνοθέτης του κινηματογράφου και, κυρίως, δραματογράφος που απέρριψε το αστικό θέατρο υιοθετώντας έναν προσωπικό κώδικα δημιουργίας, ο Γκατί υπερασπίστηκε σθεναρά τα ελευθεριακά του ιδανικά. Συνεργάτης κορυφαίων δημιουργών όπως ο Κρισ Μαρκέρ, ο Πιερ Μπουλέζ κι ο ανανεωτής του γαλλικού θεάτρου Ζαν Βιλάρ, αλλά και συνομιλητής του Μάο Τσετούγκ και του Ερνέστο Γκεβάρα, υπήρξε μια πληθωρική προσωπικότητα, παρούσα στο καλλιτεχνικό προσκήνιο επί δεκαετίες. Το 58ο ΦΚΘ σας προσκαλεί να ανακαλύψετε τον κινηματογραφικό Γκατί μέσα από ένα σπάνιο αφιέρωμα, από τα λίγα που έχουν πραγματοποιηθεί εκτός γαλλικών συνόρων.

Γιος Ιταλών μεταναστών, ο Γκατί γεννήθηκε το 1924 σε μια παραγκούπολη του Μονακό. Από τον αναρχο-συνδικαλιστή πατέρα του κληρονόμησε το πάθος για τη γλώσσα και την πολιτική δράση.

Ο βίος του υπήρξε μυθιορηματικός: στα δεκαεπτά εντάσσεται στην Αντίσταση, συλλαμβάνεται και φυλακίζεται σε στρατόπεδο καταναγκαστικής εργασίας κοντά στο Αμβούργο (και όχι, όπως συχνά άφηνε να εννοηθεί, στο στρατόπεδο συγκέντρωσης του Νοϊενγκάμ, καθώς το 2010 μελετητές των αρχείων του στρατοπέδου απέδειξαν ότι το όνομά του δεν περιλαμβάνεται στους καταλόγους των εγκλείστων). Καταδικάζεται σε θάνατο αλλά καταφέρνει να αποδράσει και, με την *Απελευθέρωση*, στρέφεται στη μαχόμενη δημοσιογραφία. Καλύπτει σημαντικές συρράξεις σ' όλο τον κόσμο και εν συνεχεία γνωρίζεται με τον Μαρκέρ και τον Βιλάρ, που του άνοιξαν τον δρόμο προς το σινεμά και το θέατρο αντίστοιχα. Ο Γκατί γύρισε τέσσερις ταινίες μυθολογίας: την *Περίφραξη* (1961), μια από τις πρώτες συγκρούσεις με θέμα τα ναζιστικά στρατόπεδα συγκέντρωσης, τον *Άλλο Χριστόφορο* (1963), καρναβαλική

αλληγορία για την κουβανική επανάσταση, το *Πέρασμα του Έβρου* (1969), εμπνευσμένη από τα βιώματα των Ισπανών μεταναστών στη Γερμανία, και το *Είχαμε όλα ονόματα δέντρων* (1982), γύρω από τις ταραχές μεταξύ Άγγλων και Ιρλανδών στη Βόρεια Ιρλανδία.

Ωστόσο, ο Γκατί αφιερώθηκε κυρίως στο θέατρο. Απορρίπτοντας τους παραδοσιακούς θεατρικούς κώδικες, στράφηκε σ' ένα ιδιοσυγκρασιακό θέατρο, δουλεύοντας με ερασιτέχνες από τις τάξεις των κοινωνικά αποκλεισμένων – αναλφάβητους, μετανάστες, τοξικομανείς, ανέργους και φυλακισμένους. Αρχικά λογοκρίθηκε για το πολιτικό του στίγμα, σταδιακά όμως αναγνωρίστηκε, ενέπνευσε νεότερους δημιουργούς –με γνωστότερους τους αδερφούς Νταρντέν– και τιμήθηκε από τη Γαλλική Ακαδημία. Ως φόρο τιμής στον Αρμάν Γκατί, το 58ο Φ.Κ.Θ. συστήνει στο ελληνικό κοινό το κινηματογραφικό του έργο, προβάλλοντας τις τέσσερις ταινίες του. Μέχρι τότε, ως μικρή πρόγευση, παραθέτουμε ένα απόσπασμα από ρήσεις του, σταχυολογημένες από τις πολλές και χειμαρρώδεις συνεντεύξεις του. Ο λόγος στον Γκατί:

Για τον κινηματογράφο:

«Για μένα, η κινηματογραφική εικόνα οφείλει να μετατραπεί σε γλώσσα. Για τους Αμερικανούς είναι αποκλειστικά ένα καταναλωτικό αντικείμενο, η εικόνα ενός σπαρ. Στη μια πλευρά, λοιπόν, βρίσκεται ο δημιουργός και στην άλλη ο σπαρ. Ο σπαρ κέρδισε. Είναι φρικτός ο κινηματογράφος! [...] Στο σινεμά προτιμώνται ο Φρεντ Αστέρ, η Τζίντζερ Ρότζερς και η Γκρέτα Γκάρμπο. Δεν έχω να τους καταλογίσω κάτι, αλλά είναι απλώς αντικείμενα προς κατανάλωση. Το να μιλάμε για κινηματογράφο όπως τον εννοώ εγώ σημαίνει να τινάζουμε όλο το σύστημα στον αέρα, γιατί το σύστημα είναι τελειώς φαύλο. Παρόλ' αυτά σε κάθε γλώσσα υπάρχει αλήθεια, ακόμα και στον κινηματογράφο όταν είναι καλοφτιαγμένος. Κατά βάθος το σινεμά δεν με απασχολεί ιδιαίτερα. [...] Αν μια δεδομένη στιγμή δεν μπορώ να κάνω κινηματογράφο, δεν πειράζει! Μεταχειρίζομαι άλλα μέσα».

Για το θέατρο:

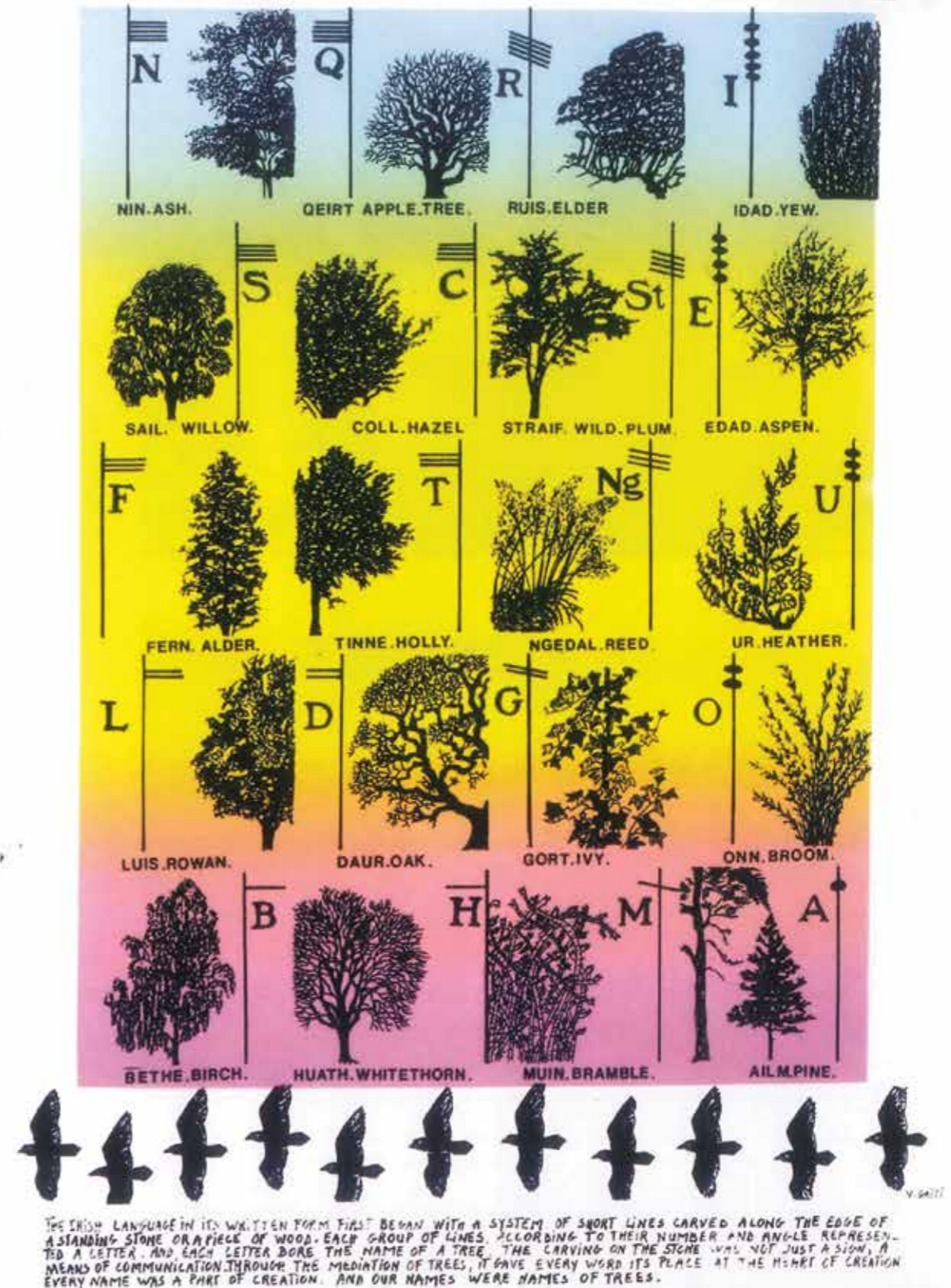
«Δεν αντιλαμβάνομαι το θέατρο ως μέσο ψυχαγωγίας ή διασκέδασης. Προτιμώ να το βλέπω ως όχημα διαρκούς χειραφέτησης, απελευθέρωσης όχι μόνο από προκαταλήψεις και αδικίες, αλλά και από τον κομπορρισμό και ορισμένους τρόπους σκέψης που μπορούν να αποδειχθούν θανάσιμοι. Το παραδοσιακό θέατρο είναι μια τέχνη αγκυλωμένη. Είναι θέμα κατανάλωσης: οι θεατές πληρώνουν το εισιτήριό τους και εισπράττουν ό,τι αναλογεί στο αντίτιμο. Τη μια τους αρέσει, την άλλη όχι. Αν τους αρέσει ξανάρχονται, αν δεν τους αρέσει φεύγουν. Αυτό δεν έχει αλλάξει από την εποχή του Λουδοβίκου ΙΔ': το προκαταβολικά πληρωμένο θέαμα, οι θεατές-αυτικοί, τα θέματα και οι παραλλαγές με επίκεντρο την κρεβατοκάμαρα και το σαλόνι όπου κουτσομπολεύουμε. Άλλες φορές προσθέτουμε λίγο εξωτισμό, μια ονειρική διάσταση: συμβάσεις. Τίποτα δεν άλλαξε. Για μένα αυτό δεν μπορούσε να αποτελέσει πεδίο όπου θα παρακολουθούσα τις ουσιαστικές ανθρώπινες μάχες. Κι έτσι διάλεξα άλλον δρόμο».

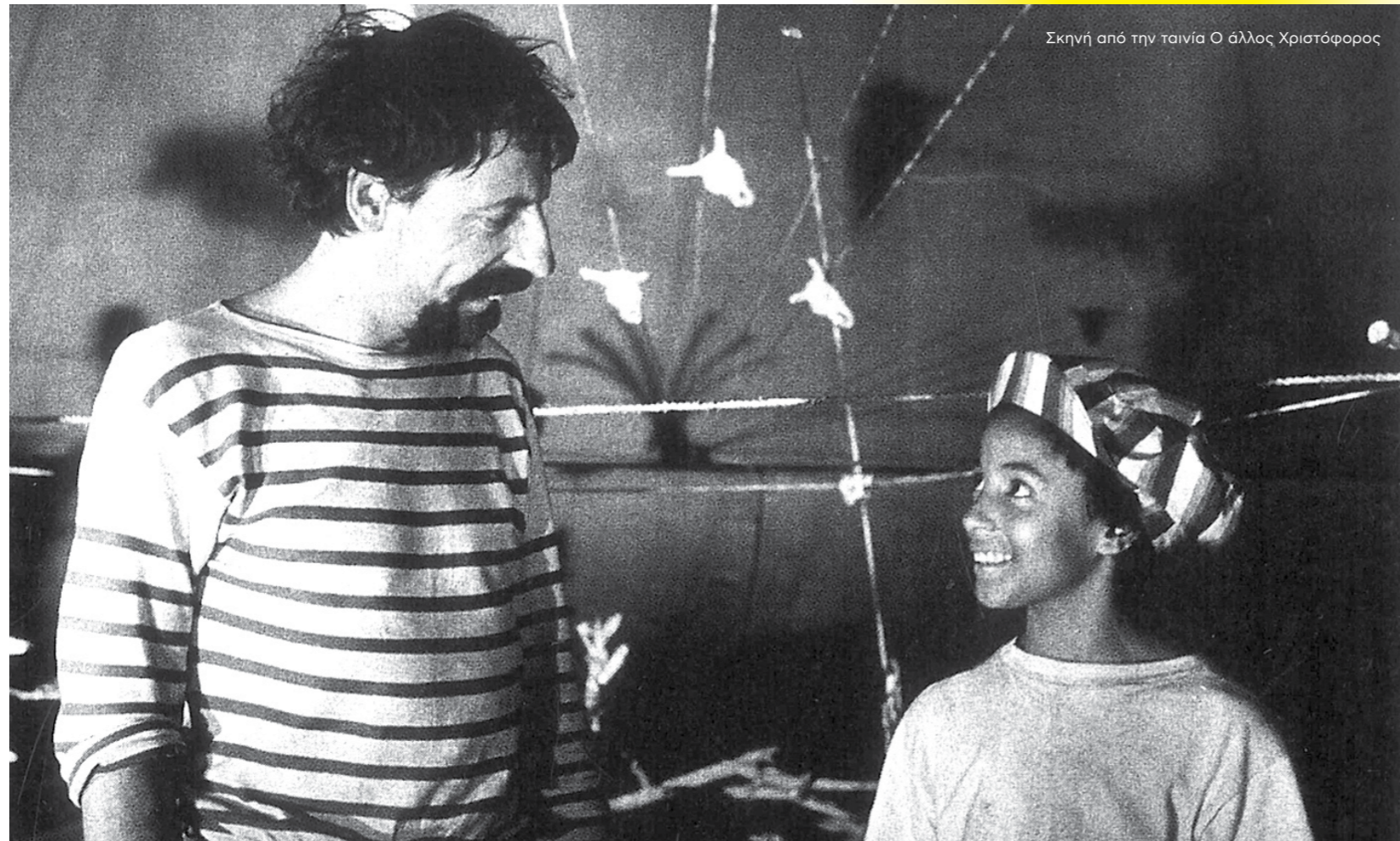
«Κατά τη γνώμη μου, το πολιτικό θέατρο σήμερα βρίσκεται στο εργοστάσιο. Εκεί πρέπει να μάθουμε τη γλώσσα του την ώρα που δημιουργείται, να βιώσουμε τους παλμούς της και να αισθανθούμε το σύμπαν που τη γεννά. Αν δεν βαπτιστούμε σ' αυτή τη γλώσσα, παραμένουμε απλώς προνομιούχοι διανοούμενοι».

Για τους παρίες:

«Όταν με ρωτούν τι θα πει "αποκλεισμένος", απαντώ ότι αδιαφορώ για την κοινωνική διάσταση του όρου. Με συνοδεύει η φήμη πως με ό,τι κι αν καταπιαστώ, παλεύω για την κοινωνική πλευρά του.

THE OGHAM ALPHABET

Σκηνή από την ταινία Ο άλλος Χριστόφορος

Όμως προσοχή, μη βιάζεστε! Σκοπός μου δεν είναι να διαχειριστώ τη δυστυχία του συστήματος. Εκείνο που με ενδιαφέρει δεν είναι η ανεργία, αλλά ο άνεργος. Με ενδιαφέρει το άτομο στην ουσία του, η ύπαρξή του ως ανθρώπου. Προφανώς οι απόκληροι είναι άτομα στο περιθώριο της γλώσσας και γι' αυτό καταδικασμένα.

Τους είναι αδύνατο να αλλάξουν την κακή τους μοίρα. Όταν λοιπόν με ρωτούν τι θα πει "αποκλεισμένος", ανταπαντώ: αποκλεισμένος από τι; Από τις λέξεις που έχουν ως σκοπό να πλειοδοτήσουν η μια έναντι της άλλης ως την αλληλοεξουδετέρωση; Από μια γλώσσα που αντηχεί μονάχα σαν άδειο κέλυφος, κενή νοήματος, από την οποία δεν θα απομείνει τίποτα;

«Δεν γινόταν να προχωρήσω προς ένα θέατρο για τους παρίες υπό το πρίσμα των πλουσίων. Πώς αντιλαμβάνονται οι πλούσιοι αυτούς τους ανθρώπους; Τους προσεγγίζουν μέσω ενός λαϊκίστικου λόγου, με όρους φολκλόρ (χρησιμοποιώντας διάλεκτο ή τη γλώσσα του δρόμου), με έναν λόγο που τους πατρώνει υπό το πρόσχημα ότι οι ίδιοι δεν μπορούν να εκφραστούν διαφορετικά. Όμως έτσι το μόνο που κάνουν είναι να δικαιολογούν την κατάστασή τους και να τους αφήνουν στη μοίρα τους. Απαιτείται λοιπόν κριτική σκέψη».

Για την εμπειρία του εγκλεισμού:

«Όταν ήμουν στο στρατόπεδο, τρεις Εβραίοι της Βαλτικής ανέβασαν ένα θεατρικό έργο. Ήταν η πρώτη παράσταση που είδα ποτέ μου και η αποκάλυψη ότι το θέατρο μπορεί να έχει ουσία. Το έργο ήταν όλο κι όλο

τρεις φράσεις: "Ich bin, ich war, ich werde sein", δηλαδή "Είμαι, ήμουν, θα είμαι". Τίποτε άλλο. Λέγοντας "ήμουν" τραγουδούσαν

τα πογκρόμ της Ουκρανίας, τα παιδικά τους χρόνια. Με το "είμαι" έψαλλαν τη ζωή στο στρατόπεδο, τη μετριότητα της καθημερινότητάς μας, και με το "θα είμαι" το αβέβαιο μέλλον. Το έργο αναπαριστούσε την επιστροφή στην πατρίδα- οι ραβίνοι αντιλαμβάνονταν ότι δεν ανήκαν πλέον εκεί, ούτε στο στρατόπεδο, ούτε καν στον παράδεισο κι έτσι περιπλανιούνταν απάτριδες, όπως οι εξόριστοι. Ξέρετε τι είδα στα λίγα δευτερόλεπτα που κράτησε η παράσταση; Τους κρατούμενους να χαμογελούν. Το περίφημο εβραϊκό κιούμωρ, αυτή η σπουδαία και μοναδική δύναμη αντίστασης, λειτούργησε λυτρωτικά. Διότι αν ο παρατατικός ήταν διαποτισμένος από τη θλιμμένη μελωδία της χαμένης πατρίδας, ο ενεστώτας αφορούσε όσα μας περιέβαλλαν, αίφνης αναβαπτισμένα χάρη σ' αυτό το κιούμωρ. Έτσι μου αποκαλύφθηκε το θέατρο. Στο στρατόπεδο δεν υπήρχαν θεατές ούτε ηθοποιοί: μας έκανε όλους ο κοινός φόβος. Οι ραβίνοι κατάφεραν να αναιρέσουν τον τρόπο στον οποίο ζούσαμε, επιστρέφοντάς μας την ανθρώπινη αξιοπρέπεια μέσω του θεάτρου».

«Κάποτε στο στρατόπεδο ένας σπουδαίος Εβραίος αντιστασιακός, ο Ρουμπέν Μισκίν, με ρώτησε: "Ωστε γράφεις, ε; Γιατί γράφεις;". Και του απάντησα: "Γράφω για ν' αλλάξω το παρελθόν". Έχουν περάσει πενήντα χρόνια κι εξακολουθώ να κάνω το ίδιο. Όσο δεν αλλάζουμε το παρελθόν, όσο δεν αποφασίζουμε να σκεφτούμε διαφορετικά, είναι αδύνατο να ζήσουμε τη ζωή μας».

Για τη γλώσσα:

«Γιατί κάνω ό,τι κάνω; Ξεκίνησα με την προσδοκία να συνειδητοποιήσουν οι άλλοι τον Λόγο τους, τις λέξεις τους. Οι επαναστάσεις γίνονται μόνο εφόσον

έχουν ως όχημα τη γλώσσα. Εκτός από τη γλώσσα, θέλω όσοι παίρνουν μέρος στις παραστάσεις μου να φεύγουν μετά τη συμμετοχή τους ομορφότεροι απ' ό,τι πριν. Ιδού. Μέσω των λέξεων αρχίζουμε να γινόμαστε κύριοι της μοίρας μας. Όταν κάποιος ονοματίζει τα πράγματα, τα καθιστά υπαρκτά. Είναι πολύ απλό: όταν οι λέξεις κατοικήσουν κάποιον, ξαφνικά γεννιέται μέσα του κάτι νέο και η όψη του αλλάζει, δεν είναι πια ο ίδιος».

«Λέω κάτι πολύ απλό. Αφετηρία μου είναι η θέση ότι κάθε άνθρωπος είναι ένας ήλιος. Προφανώς δεν είναι όλοι ίδιοι. Κάποιοι ήλιοι έχουν χάσει τη λάμψη τους. Όμως πάντα απομένει ένα φως, πάντα, όποιος κι είναι ο καθένας. Άποψή μου είναι ότι ακόμα και ο χειρότερος μικροϋπάλληλος της δημαρχίας, ο έσχατος, ακόμα κι αυτός διαθέτει κάτι, ένα ορισμένο φως. Πρέπει λοιπόν να βρούμε τρόπο να ανοίξουμε διάλογο μαζί του, να χτίσουμε μια γέφυρα από λέξεις για να τον συναντήσουμε. Κάθε φορά που αρχίζω ένα θεατρικό εργαστήριο ξεκινώ με τα εξής λόγια: "Εν αρχή ην ο Λόγος και ο Λόγος ην προς τον Θεόν. Θέλετε να γίνετε Θεός μαζί μου για έναν χρόνο;". Κάποτε ένας δημοσιογράφος με ρώτησε: "Δηλαδή παίρνετε τον εαυτό σας για θεό;". Όχι βέβαια. Τι λέω: "Εν αρχή ην ο Λόγος", αυτό είναι σαφές. Θέλετε να γίνετε ο Λόγος; Που σημαίνει: θέλετε να αντιληφθείτε ότι είστε ένα ζωντανό πλάσμα, ένα φως; Είστε ικανοί; Τίποτε άλλο δεν ζητώ.

Απολαύστε εμπειρίες εικονικής πραγματικότητας και gaming στο μεγαλύτερο κατάστημα της Ελλάδας, ειδικά διαμορφωμένο με τα πιο προηγμένα μηχανήματα virtual reality παγκοσμίως!

Εμπειρίες Εικονικής Πραγματικότητας

Αριστοτέλους 6

Τηλέφωνο : 2310 228228

f INVR Virtual Reality Thessaloniki

yt INVR VIRTUAL REALITY

ig invrgr

www.invr.gr

Kosmocar
Αποκλειστικοί Εισαγωγείς

Ακολουθήστε την τάση.
Κινήσου με το ρεύμα.

Νέο e-up! powered by Protergia.
Ζήσε την εμπειρία με 19.950€.

Η Volkswagen και η Protergia, με ένα κοινό όραμα, εγκαινιάζουν τη νέα εποχή της ηλεκτροκίνησης. Το νέο e-up! powered by Protergia,* με επιδότηση 8.250€, δείχνει το δρόμο του αύριο, που μπορείς να οδηγήσεις σήμερα.

protergia

www.protergia.gr
www.volkswagen.gr

Volkswagen

*Κατανάλωση σε kWh/100 km: 11,7 (μικτή), Εκπομπές CO₂ σε g/km: 0 (αφορά στις εκπομπές CO₂ κατά την οδήγηση, οι συνολικές εκπομπές CO₂ εξαρτώνται από την προέλευση της ηλεκτρικής ενέργειας).

*ειδική έκδοση σε περιορισμένο αριθμό αυτοκινήτων.

Ρούμπεν Έστλουντ:

«Μου αρέσει να γδύνω τους ανθρώπους που ντύνονται με τις συμβάσεις τους»

Συνέντευξη
στον Γιώργο
Κρασσάκπουλο

Σκηνή από την ταινία «Ανωτέρα βία»

Βραβευμένος με τον Χρυσό Φοίνικα φέτος στις Κάννες για την τελευταία του ταινία «Το Τετράγωνο», ο Ρούμπεν Έστλουντ επιβεβαίωσε την θέση του ως ένας από τους σημαντικότερους σκηνοθέτες των ημερών μας κι ως του πλέον παρατηρητικού ερευνητή των πιο «άβωλων» στιγμών της ανθρώπινης κατάστασης στο σινεμά. Το έργο του σουηδού δημιουργού, από τις πρώτες σκι ταινίες του, τις μικρού μήκους και τα ακούντως προσωπικά ντοκιμαντέρ του, παρουσιάζεται σε ένα από τα βασικά αφιερώματα του 58ου Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης. Με αφορμή αυτό, μας μίλησε για το έργο του, την διαδρομή του, τις θεματικές και τον τρόπο δουλειάς του σε μια μεγάλη συνέντευξη την οποία μπορείτε να διαβάσετε ολόκληρη στον Α-κατάλογο του φετινού φεστιβάλ. Ακολουθεί ένα απόσπασμα από αυτή.

γ.κ. Υπάρχουν κάποιες ταινίες, και οι δικές σας ανήκουν σε αυτή την κατηγορία, που προκαλούν την συζήτηση. Είναι αυτός ένας από τους στόχους σας όταν κάνετε σινεμά, οι κουβέντες που θα κάνουν οι θεατές τους μεταξύ τους, ή ακόμη και στο μυαλό τους;

ρ.ε. Αναμφίβολα. Ενας σουηδός συγγραφέας και ποιητής που μου αρέσει πολύ, ο Stig Larsson λέει ότι δεν υπάρχει λόγος να μιλήσεις για κάτι αν όλοι συμφωνούν. Οπότε φυσικά προσπαθείς να βρεις ένα θέμα για το οποίο να έχεις μια διαφορετική οπτική από την πλειοψηφία. Νομίζω ότι προσπαθώ πάντα να κοιτάξω τα πράγματα από μια

άλλη γωνία έτσι ώστε να αναρωτηθούμε σχετικά με τον τρόπο που τα προσεγγίζουμε. Αυτός είναι ο στόχος μου με κάθε μια από τις ταινίες μου.

γ.κ. Μοιάζει να μην έχετε «ιερές αγελάδες» τουλάχιστον από τον τρόπο που αγγίζετε πράγματα όπως φυλετικά ζητήματα στο «Play» ή το κατεστημένο της τέχνης στο «The Square», θεματικές και στόχους που είναι κάθε άλλο παρά εύκολοι.

ρ.ε. Σας ευχαριστώ. Όμως θεωρώ ότι το στίλ είναι επίσης σατιρικό. Οπότε δεν έχει σημασία σε ποιο περιβάλλον θα τοποθετησω μια ταινία μου, αφού πάντα προσπαθώ να επισημάνω ότι υπάρχουν κάποιες συμβάσεις με τις οποίες ίσως δεν συμφωνώ. Για παράδειγμα όταν στο «The Square», όταν μιλούν με βαθυστόχαστα λόγια για την τέχνη και την θεωρία της, αν σκάψεις λίγο, ανακαλύπτεις ότι δεν υπάρχει τίποτα κάτω από την επιφάνεια. Και το ξέρω γιατί είναι ένας κόσμος του οποίου είμαι μέρος αφού ανάμεσα σε άλλα, στο πανεπιστήμιο του Γκέτεμποργκ όπου διδάσκω, η σχολή Καλών Τεχνών είναι ακριβώς δίπλα στην σχολή Κινηματογράφου. Είναι σαν τα «Ρούχα του Βασιλιά» του Χανς Κρίστιαν Αντερσεν. Μου αρέσει να γδύνω τους ανθρώπους που ντύνονται με τις συμβάσεις τους και προσπαθούν να κρύψουν τον εαυτό τους πίσω από έναν ρόλο.

γ.κ. Περιγράψατε το σινεμά σας ως σατιρικό, όμως μοιάζει να δείχνετε κατανόηση σε κάθε χαρακτήρα σας. Ακόμη κι αν κάνουν κάτι πολύ λάθος μπορεί κανείς

να κατανοήσει τους λόγους τους κι αυτό είναι κάτι που βρίσκω εξαιρετικά μεγαλόκαρδο από μέρους σας.

ρ.ε. Χαίρομαι. Ξέρετε συχνά με κατηγορούν ότι είμαι άκαρδος. Ειδικά στη Σουηδία όπου θεωρούν ότι έχω μια απόμακρη προσέγγιση στους χαρακτήρες μου. Είναι αστείο, αλλά στην χώρα μου δυσκολεύονται να δουν το χιούμορ στις ταινίες μου, ίσως γιατί το σινεμά μου τους είναι πολύ κοντινό. Ή ίσως μερικές φορές δεν πετυχαίνω να κάνω τους ήρωές μου όσο ανθρώπινους θα ήθελα, αλλά ο στόχος μου είναι να μπορώ να κατανοήσω όλους τους χαρακτήρες μου στις ταινίες μου. Για παράδειγμα, υπάρχει μια σκηνή στην ταινία που ετοιμάζω τώρα η οποία διαδραματίζεται ανάμεσα στους πιο πλούσιους ανθρώπους του κόσμου. Το κλίσε θα ήταν να σκεφτείς ότι πρόκειται για εξαιρετικά κυνικούς ανθρώπους. Ανάμεσα στους χαρακτήρες μου υπάρχει ένα πολύ γλυκό ηλικιωμένο ζευγάρι, ένα εξαιρετικά γλυκό ζευγάρι βρετανών. Στην διάρκεια μιας συνομιλίας κάποιος τους ρωτά «με τι ασχολείστε» κι εκείνοι απαντούν «τα προϊόντα μας βρίσκουν την θέση τους στις πιο μεγάλες συρράξεις του πλανήτη». Και συνεχίζει «ναι αλλά τι είδους προϊόντα είναι» και εκείνοι απαντούν «το πιο πετυχημένο απ όλα είναι η χειροβομβίδα». Κάποιος που πουλά όπλα και που αυτή είναι η οικογενειακή του επιχείρηση, είναι εύκολο να χαρακτηριστεί κάθαρμα.

Αλλά οι ίδιοι είμαι σίγουρος ότι βρίσκουν μια σειρά από κίνητρα και δικαιολογίες. «Αυτή είναι η δουλειά μας» ή «ο κόσμος χρειάζεται όπλα».

ΠΡΩΤΟ ΠΛΑΝΟ

γ.κ. Μπορείτε να μας πείτε περισσότερα για την καινούρια ταινία σας; Υποθέτω θα είναι επίσης, κυρίως αγγλόφωνη;

ρ.ε. Σίγουρα σκοπεύω να συνεχίσω να κάνω αγγλόφωνες ταινίες. Αλλά την ίδια στιγμή το καστ θα είναι διεθνές. Και θα συνεχίσω να ψάχνω τους κατάλληλους ηθοποιούς για το κάθε προτζεκτ. Κι η επόμενη ταινία μου επιτρέπει να είναι τοποθετημένη σε ένα πολυεθνικό περιβάλλον αφού λαμβάνει χώρα στην βιομηχανία της μόδας. Η κοπέλα μου είναι φωτογράφος μόδας οπότε με ενέπνευσε αρκετά να κινηθώ προς αυτή την κατεύθυνση. Κι ο βασικός χαρακτήρας είναι στην πραγματικότητα βασισμένος σε κάποιον που ξέρει προσωπικά. Ενας άντρας, μοντέλο, ο οποίος βρίσκεται στο απόγειο της δόξας του καθώς είναι το πρόσωπο μιας μεγάλης καμπάνιας ενός διεθνούς οίκου μόδας. Αλλά την ίδια στιγμή έχει ένα πρόβλημα. Κανένας άλλος οίκος δεν θέλει να τον προσλάβει αφού είναι τόσο στενά συνδεδεμένος με εκείνη την καμπάνια. Και την ίδια περίπου περίοδο, αρχίζει να βαριέται λίγο. Επαγγελματίες όπως τα μοντέλα ή οι αθλητές είναι αναγκασμένοι από την φύση της δουλειάς τους να εγκαταλείψουν την καριέρα τους πολύ νωρίς και ξέρει ότι δεν έχει πολύ χρόνο. Κι έτσι ο ατζέντης του, του δίνει μια συμβουλή: αν κάνει δεσμό με μια εξίσου διάσημη γυναίκα, τότε θα αλλάξει το image του, δεν θα είναι απλά το πρόσωπο εκείνης της καμπάνιας, αλλά θα αποκτήσει και μια άλλη πλευρά που θα τον κάνει ξανά ελκυστικό. Μόνο που ο ήρωάς μας είναι στην πραγματικότητα ένας ευαίσθητος άντρας, ένας άντρας που θέλει στ' αλήθεια να ερωτευτεί.

Νομίζω πως αυτή τη φορά ενδιαφέρομαι να εξερευνήσω πως η εξωτερική εμφάνιση μπορεί να έχει οικονομική αξία. Και πως μπορείς να αναρριχηθείς στα υψηλότερα στρώματα της κοινωνίας δίχως να έχεις την κατάλληλη εκπαίδευση, ή μια πλούσια καταγωγή, μόνο με την βοήθεια της ομορφιάς. Υπάρχει κάτι στην βιομηχανία της μόδας που με ενοχλεί πολύ, ο τρόπος που πλασάρουν τα προϊόντα τους, η νοοτροπία τους απέναντι στο αγοραστικό κοινό, είναι σαν να θέλει να κάνει τους ανθρώπους να νιώσουν άσχημα για τον εαυτό τους. Τα μοντέλα σε κοιτάζουν υπερροπικά σαν να σου λένε «αν δεν αγοράσεις αυτό το φόρεμα, ή αυτό το παντελόνι, δεν μπορείς να είσαι σαν εμάς». Είναι ενδιαφέρον ότι οι άνθρωποι που δουλεύουν στην βιομηχανία μόδας, ή τα μοντέλα στην πασαρέλα ή τις διαφημίσεις δείχνουν σχεδόν πάντα τόσο παγωμένα και απόμακρα. Είναι σαν κάνεις να μην χαμογελά ποτέ. Δείχνουν σαν να θέλουν... δεν ξέρω...

γ.κ. Να σε εκφοβίσουν ώστε να αγοράσεις την πραγματεία τους;

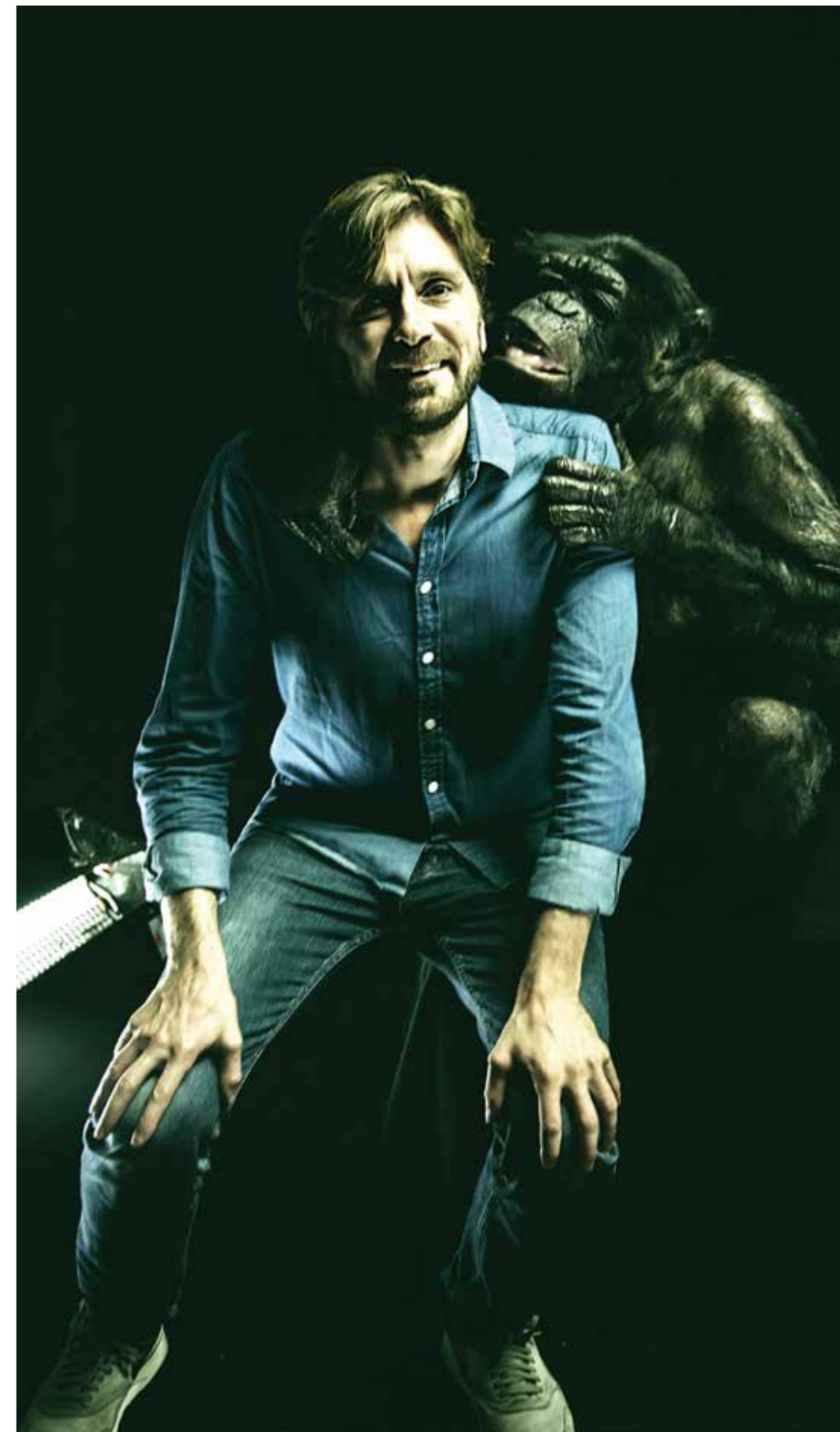
ρ.ε. Ναι, σαν να θέλουν να σε τρομάξουν ώστε να καταναλώσεις. Μοιάζει...

γ.κ. Φρικτό;

ρ.ε. Ναι είναι φρικτό, αλλά την ίδια στιγμή εδώ που θα ήταν εύκολο για μένα να πω πως οι άνθρωποι στην βιομηχανία της μόδας είναι κυνικοί, οφείλω να υπενθυμίσω πως δεν έχει να κάνει με τους ίδιους. Δεν είναι οι ίδιοι που είναι κυνικοί. Είναι το ότι είναι μέρος μιας αληθινά κυνικής μηχανής.

γ.κ. Ή ότι ζούμε σε έναν κυνικό κόσμο.

ρ.ε. Με πολλούς τρόπους ο κόσμος μας είναι κυνικός, ναι, αλλά και με πολλούς άλλους όχι. Ακόμη κι αν κάνω ταινίες που στρέφουν την κάμερά σε συμπεριφορές που βρίσκω κακές, μπορώ να σας πω με βεβαιότητα ότι δεν είναι αυτή η άποψη που έχω για την ανθρωπότητα συνολικά. Νομίζω ότι γενικά οι άνθρωποι είμαστε καλοί, ξέρετε.

Ο Ρούμπεν Έστλουντ φωτογραφημένος από τον Tobias Henriksson

FIRST SHOT

The magazine of the Thessaloniki International Film Festival

06.11.2017 No.297

Cinema is Changing How about Festivals?

By Orestis
Andreadakis

The conventional cinema auditorium, confined within its rectangular framing, can no longer be the only cinema exhibition system. Once upon a time, a gentleman called André Bazin decided to change the way we watch and understand cinema.

He studied it meticulously and wrote superb texts introducing a new system of interpreting films, schools, and movements: auteur theory.

In the beginning was Cahiers du Cinéma magazine, founded by Bazin, followed by dozens of magazines and theorists around the world who developed this interpretative system (Bazin himself died prematurely in 1958), all unaware that it had an expiry date, as no one could predict the sea change that would occur in cinema.

And the expiry date arrived in 1996, when Susan Sontag announced the death of auteur cinema*, and perhaps the death of cinema itself, which – as this iconoclastic thinker argued – could only be resurrected through the birth of a new kind of 'cine-love'.

And suddenly we found ourselves in a minefield of confusion, where old cinephiles began to fight against the changes they saw coming from every direction, believing they were defending a lost 'cinematic purity'.

Few people realised in time that these changes had not come to destroy cinema, but to resurrect it as Sontag had envisaged.

This resurrection, however, was probably coming from the opposite direction.

It is true that in recent years cinemas are under enormous pressure, and viewers who watch films on the big screen are perhaps fewer than those watching TV series on the small screen.

It is also true, however, that the most exciting film breakthroughs of recent years did not happen either in the big screen or the small screen, but in unforeseen areas.

VR (virtual reality) is perhaps the most important and impressive of them. But there are many more as cinema flirts with the visual arts, and animated images fuse with still ones, becoming part of multidisciplinary installations.

We cannot therefore defend stale nostalgia and demand that cinema remain stuck in its past – albeit a glorious one.

For all of these reasons, the Thessaloniki International Film Festival decided to open a channel of communication with these developments, starting with the introduction of a second Official Competition Section, for VR. Right next to our traditional venues (namely at INVR – Virtual Reality Thessaloniki, in the heart of Thessaloniki at 6, Aristotelous Street) we are hosting ten short films that provide a totally fresh 360° viewing experience.

We cannot tell if VR will ultimately re-energise cinema, or fade away as was the case with 3D, but the questions raised by its emergence will certainly trigger off extremely productive responses. I'm also confident that the conventional auditorium and its fixed rectangular frame can no longer be the only screening system.

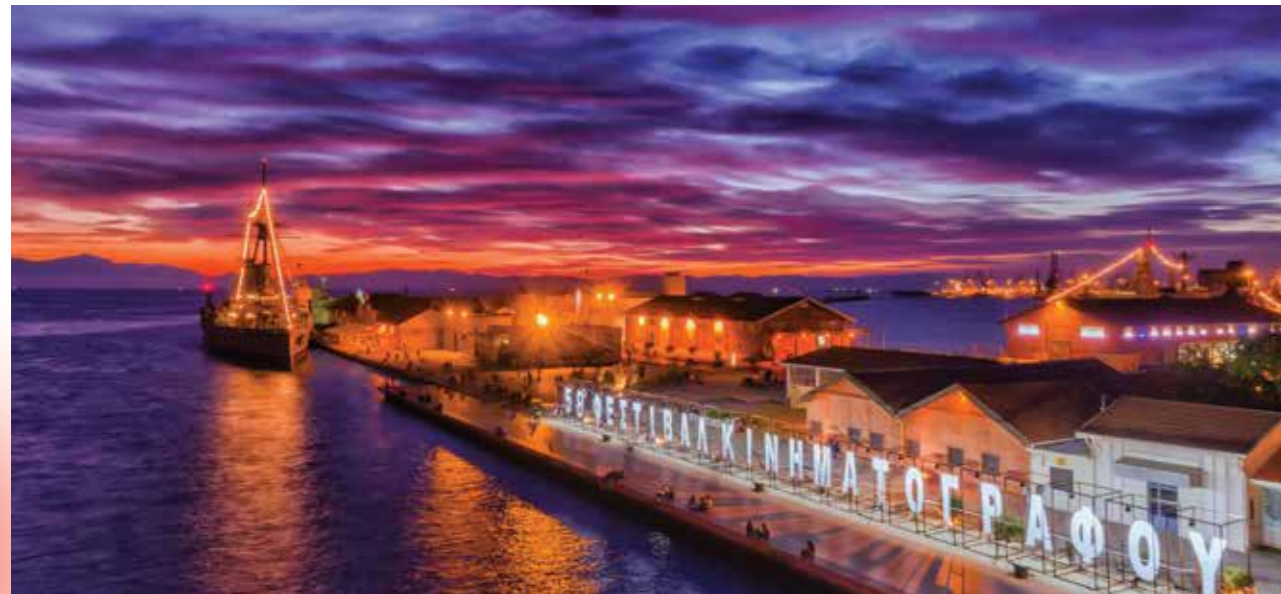
Does that mean that the cinema auditorium is dying? Of course not. The auditorium will exist side by side with VR, with visual-art installations, and alternative venue screenings. And that's why it's pointless to chase windmills when we can make them turn in a way that is vitally useful.

* Susan Sontag, 'The Decay of Cinema',
The New York Times, 25 February 1996

Greek Cinema 2017: Don't miss it

In recent years, Greek cinema has proven not only capable of absorbing social shocks but also harnessing them as invaluable prime material, as the setting within which a story unfolds and human emotions are personified and performed. Concrete examples of this trend are to be found among the Greek films of the 58th Thessaloniki International Film Festival.

By Eleni
Androutsopoulou

Interview
to Yorgos
Krassakopoulos

Ruben Östlund: I love to undress people from their conventions

Winning the Palme d'Or at the Cannes Film Festival for his latest film "The Square", Ruben Östlund asserted his place as one of the most important filmmakers of our times and as the most insightful researcher of the human awkwardness in film. His oeuvre from the first ski films he shot to his short films, the personal documentaries, up to his features will be part of the 58th Thessaloniki Film Festival in a major retrospective of his work. On this occasion, Ruben Östlund spoke to us about his work, the themes of his films and his way of making cinema in an extended interview that you can read in its entirety on the festival's Non Catalogue. What follows is an excerpt from that.

The Square

There are films that invite talk. Is this something you have in mind when making films – people talking about them after the screening, discussing them among themselves, or even in their own minds?

Certainly. A Swedish author that I love, Stig Larsson, says that there is no reason to try to communicate something if everybody agrees. So, of course, I try to find a topic where my view deviates from the general opinion. I think I always try to find an angle that raises questions, because I believe that we must try to scrutiny the conventional way that we are looking at things. So, that's really one of the goals with each and every one of my films.

The way you interpret and talk about issues such as race, in Play, or the art establishment, in The Square, suggests that there are no "holy cows" for you; that you tackle topics and issues that are far from easy.

Thank you. I regard my style as satire. It therefore does not matter what context I set my films in. I will always try to highlight that there are certain conventions that maybe I don't agree with. For example, when,

in The Square, this artist talks all this arty-farty stuff but, in fact, if you scratch the surface, there is nothing underneath. I know, because that's a world I've been part of as well: At the University of Gothenburg, where I teach, the School of Fine Arts is right next to the Film Department. It's like in H.C. Andersen's The Emperor's New Clothes. I love to undress people from their conventions and the roles they try to hide themselves behind.

Can you talk a bit more about your next film? I suppose it will be an English speaking one too.

I'm definitely willing doing more work in the English language territory. And at the same time I think I will do the casting very international. This helps me to find the actors that I like best or are more suited for each project. The story allows me to shoot in an international context because it takes place in the fashion industry. My girlfriend is a fashion photographer so she has inspired me quite a lot. And the main character is actually based on somebody that she knows; it's a male model on the peak of his career as the face of one big brand. But at the

same time while he is on top, he has a problem; other brands don't want to hire him because now he is so connected with that particular brand. Plus, he is getting a little bored from the whole thing. You know, people like models and athletes have to find an exit strategy from their worlds quite early, as they have very short careers. So our hero gets this advice from his agent that he get together with a famous girlfriend and then we can rebrand himself as someone new. But since he is a very sensitive guy, that's not so easy, as he really wants to have something true, to be in love for real. What interests me in this story is to take a look at how looks can be an economical value. And how you can actually climb very high in life and society even though you may not have the right education or the right background, just with the help of your looks. And I have to admit that there's something in the fashion industry that really annoys me: they way the use advertising to make people feel bad for themselves if they can't have the right clothes. Somehow it's like the models are looking down on you and saying "if you don't have that dress or these pants you can't be like us".

Women Who Passed My Way" is the directorial return of the exceptional and beloved filmmaker Stavros Tsolis, who continues to portray with his unique style the temperament of the average Greek man, as he struggles to make a living on the verge of illegality.

Different in style, Alexandros Avranas' "Love Me Not" explores the persistence of human relations against desire, power and money.

The trail of money is also followed by the heroes of Dimitris Tsilifonis' "Do It Yourself", an action movie that takes place in the city after dark.

Another action movie, "Blue Queen" by Alexandros Sipsidis, begins with the armed robbery of the Blue Queen, one of the rarest diamonds in the world.

"Happy Birthday" by Christos Georgiou deals with the vulnerable family relationships between a policeman father and her rebellious daughter.

The relations between strangers and friends are put to the test within the desolate and suffocating space of an elevator, in Tony Likouresi's "Contact".

Equally suffocating is the bond tying two isolated individuals within their apartment in Marsa Makri's "Sacrilege".

In a different setting, Gabriel Tzafka's "Thorn" focuses on two entangled individuals, a newly married couple that dangerously oscillates between love, possessiveness and fear.

A traumatic teenage experience is the invisible line connecting the lives and trajectories of four different women in "The

Surface of Things" by Nancy Biniadaki.

The way in which yesterday affects today runs through Dora Masclavanou's "Polyxeni", as the heroine struggles to come to terms with her past and survive in the present.

"Goodbye Lixouri" by Makis Moraitis depicts the past, the present and the future in Lixouri, through a nostalgic cinematic collage.

A unique Macbeth-for-three leads the reunion of a father with his daughters into extremities and reawakens old demons in "Back Held Hands" by Nikos Kornilios.

In "Son of Sofia" by Elina Psykou, the return of young Misha to his mother's arms and his subsequent introduction to a new family and homeland will bring him a step closer to the world of adults.

A boy and a girl confront the social differences which stand in the way of love, in the independent collective film "To R'" by Filmmakers Group To R'.

Young love, between a mysterious boy and a lonely girl lost in the city, is also explored in "4 Days" by Michalis Giagkounidi.

In Vassilis Raisi's "Timeless Stories", two childhood friends who lose each other throughout the years and as daily life goes by, meet again in six different phases of their lives and try to redefine their relation.

During a dinner, friendships and relations are put to the test, as the truth is disclosed with the disastrous help of technology, in "Perfect Strangers" by Thodoris Atheridis.

Common men and women share personal stories in

front of the camera, in Pavlos Iordanopoulos' "People". An author seeks to be inspired by the lives of his neighbors in "Rosemarie" by Adonis Florides.

Dystopia can take many forms. "The Ox" by Giorgos Nikopoulos is an experimental, silent animation film in which the enslaved residents of a city are longing for redemption.

In "USSAK" by Kyriakos Katzourakis, the destitute citizens of a decadent society are striving to survive and resist.

In Vassilis Mazomenos' "Lines", a call to the psychological support center is the last resort for seven desperate human beings.

Similarly, in "The Great Eastern" by The Callas, the arrival of an ocean liner is the last hope for five individuals living in an isolated island.

Humor is an indispensable aspect of Greek temperament but also an invaluable ally in times of hardships. Vassilis Christofilakis' comedy "Too Much Info Clouding over My Head" follows an ambitious Greek director in his adventures, as he strives to complete his second film. This year also marks the return of Nikos Perakis, the master of Greek comedy, with "Success Story", a film about the unlikely love affair between a psychiatrist and a young actress.

Offering a remarkable variety of themes, genres, prose and interpretations, Greek cinema is strongly making its presence at the 58th Thessaloniki Film Festival and claims the audience's attention.

Armand Gatti avant-garde anarchist and partizan poet

By Giannis Palavos

Armand Gatti, who passed away in April aged 93, left an indelible mark on 20th-century France with his work. A poet, journalist, filmmaker, and above all a dramatist who rejected bourgeois theatre and developed a personal creative code, Gatti vigorously defended his libertarian ideals. Working with leading artists, such as Chris Marker, Pierre Boulez, and the French theatre innovator Jean Vilar, rubbing shoulders with Mao Zedong and Ernesto Guevara, Armand Gatti was for decades an exuberant figure in the world of arts. 58th TIFF invites you to discover Gatti the filmmaker through a rare tribute, one of the few held outside French borders.

The son of Italian migrants, Gatti was born in 1924 in a slum in Monaco. He got his passion for language and political activism from his anarcho-syndicalist father. He led an eventful life: at 17, he joined the Resistance, was captured and imprisoned in a forced-labour camp near Hamburg (not, as he often implied, Neuengamme, since research into the camp's archives revealed that his name was not on the list). Sentenced to death, he managed to escape and, after the Liberation, became a militant journalist.

He reported on major world conflicts and later met with Marker and Vilar, who opened the door to cinema and theatre for him, respectively. Gatti made four fiction films: *Fencing* (1961), one of the first films about Nazi concentration camps, *The Other Christopher* (1963), a carnivalesque allegory on Cuban revolution, *Evros Pass*

(1969), inspired by Spanish migrants' experiences in Germany, and *And Our Names Were Names of Trees* (1982), on the Northern Ireland conflict.

Gatti's primary engagement was with theatre, however. Rejecting traditional dramatic codes, he worked towards a distinctive theatrical vision, working with amateur dramatic groups, often outsiders – illiterate people, migrants, drug addicts, unemployed, and prisoners. He was initially censored for his political ideas, yet ultimately became established, inspired younger artists – including the Dardenne brothers – and was awarded by the French Academy.

In a tribute to Armand Gatti, the 58th TIFF introduces audiences to his film work through screenings of his four films. To whet your appetite, here is a selection of his words, taken from his many, torrential interviews. Gatti on Gatti.

On cinema:

'For me, the image must seek to become a language. For the Americans, of course, it is all about a consumer product – the star. So, it comes down to filmmaker versus star. And the star has won. Cinema is terrible! [...] In cinema, they prefer Fred Astaire and Ginger Rogers, Greta Garbo. It's not that I don't like them, but they are purely commercial products. Speaking of cinema as I understand it means blowing up the system, because the system is utterly corrupt. Yet, in every language there is truth, even in cinema, when it is well-made. Ultimately, cinema is not my field. [...] If at a certain point it is not possible for me to make cinema, that's all right. I'll use another medium.'

On theatre:

'In my opinion, political theatre today belongs in the factory. That's where we must learn its language, where it's born, experience its vibration, feel the universe that gives birth to it. If we are not immersed in this language, all we are is privileged intellectuals.'

On outsiders:

'When someone asks me what it means, the excluded, I answer that my problem has not to do with the social. I have a reputation, everywhere I go, of struggling for the social. [...] Oh, not so fast! I did not come to manage the misery of the system. What interests me is not unemployment, but the unemployed. It is the person! Fundamentally, her/his existence and plenitude as a human being! Evidently, these are people condemned by language, who do not know how to overthrow their bad destiny. And when someone speaks to me of the "excluded", I say: excluded from what? Excluded from words that seek to outbid each other? Excluded from language that can only make the sound of an empty shell, empty of meaning, and of which nothing will be retained?'

On the experience of enclosure:

'Once, a fellow prisoner, a great Jewish resistance fighter, Ruben Muichkin, asked me: "So, you write. Why do you write?" And I replied, "I write to change the past." Fifty years later, I still do the same. As long as we do not change the past, as long as we do not decide to think differently, it is impossible to go on living.'

THE BEST OF EUROPEAN CINEMA

News, interviews and festival reports updated daily

CINEUROPA IS PROUD TO BE MEDIA PARTNER OF THE 58TH THESSALONIKI INTERNATIONAL FILM FESTIVAL

Gray House των Austin Lynch και Matthew Booth

Ταξιδεύοντας στην άλλη Αμερική

Του Θεοδωρή Δημητρόπουλου *

Μέσα στη δίνη κοινωνικών μετασχηματισμών και πολιτικού πυρετού που ανεβάζει τη θερμοκρασία στην Αμερική – και φυσικά παντού- το ανεξάρτητο αμερικανικό σινεμά ενεργοποιείται σε όλα τα επίπεδα, ψάχνοντας τα αίτια, τις αφορμές, την αφετηρία ενός κόσμου που δεν στέκεται στιγμή ακίνητος, ούτε για ένα φωτογραφικό κλικ. Τέτοιο σινεμά φιλοξενούμε φέτος στο 58ο ΦΚΘ.

Είναι μια ιδέα που επιστρέφει ξανά και ξανά, σε αυτή την περίοδο τεράστιας πολιτικής πόλωσης και ανοικτού μίσους που ανέδειξε έναν άνθρωπο σαν τον Ντόναλντ Τραμπ σε ηγέτη. Η ιδέα του μεγάλου διχασμού ανάμεσα στις δύο Αμερικές, την βαθιά Αμερική των συντηρητικών hillbillies και την εκτός τόπου και χρόνου προνομίου Αμερική της ελίτ. Ο διχασμός επεκτείνεται και στην

υπόλοιπη Δύση φυσικά, δεν είναι κάτι που ανακάλυψαν στις ΗΠΑ, όμως κάτι η σαρωτική φιγούρα Τραμπ και κάτι η κυρίαρχη pop κουλτούρα που αναλαμβάνει να απεικονίσει κάθε κοινωνικό έρεισμα, ο διχασμός κάπως έτσι τυλίγεται με την εικονογραφία και τα χρώματα της αστερόεσσας.

Ίσως λοιπόν ποτέ να μην ήταν ξανά τόσο αναγκαίο για το σινεμά να μιλήσει με διαφορετικούς όρους για την νέα ανακάλυψη της χώρας, εξερευνώντας τη με νέους όρους και μέσα από νέες διαδρομές. Ήδη τα τελευταία χρόνια έχει παρουσιαστεί στο αμερικανικό σινεμά μια τάση για ιστορίες που όχι απλά αποδομούν το αμερικανικό όνειρο, αλλά το εξετάζουν σαν κάτι ήδη απομακρυσμένο, σαν ένα μάτσο συντρίμια πάνω στα οποία ζουν, χορεύουν, ερωτεύονται και αγωνιούν άνθρωποι -συνήθως νέοι- του περιθωρίου.

Ταινίες σαν το «American Honey» της Άντρεα Άρνολντ ή το «Spring Breakers» του Χάρμονι Κορίν, το «Bad Batch» της Άνα-Λίλι Αμρπούρ και το «Moonlight» του Μπάρνι Τζένκινς ή τα ολόφρεσκα «Florida Project» του Σον

Μπέικερ και «Logan Lucky» του Στίβεν Σόντερπεργκ, αναζητούν μια κατεύθυνση στα συντρίμια του δυτικού ονείρου από μια σταθερά outsider οπτική, μακριά από τις κυρίαρχες αφηγήσεις (και τα αισθητικά μοτίβα) του τυπικού ανεξάρτητου σινεμά. Διαφορετικά είδη σινεμά, ξεχωριστοί πρωταγωνιστές, διακριτές ευαισθησίες, δημιουργοί προερχόμενοι από κάθε μέρος του κόσμου ή της κινηματογραφικής βιομηχανίας, όμως παρατηρούμε κοινές γραμμές που τα ενώνουν όλα. Μια αγωνιώδης αναζήτηση κοινωνικής, ταξικής, ιδεολογικής, σεξουαλικής ταυτότητας μέσα σε ένα περιβάλλον κοινωνικής εγκατάλειψης και οικονομικής ασφυξίας, αποτυπωμένο με έντονους αισθητικούς όρους.

Οι απολιτίκ quirky ήρωες που το Σάντανς έστειλε σωρηδόν στα Όσκαρ ή στα ψωμένα πόστερ φοιτητικών δωματίων μοιάζουν πια με κομμάτι του παρελθόντος, δίνοντας της θέση τους σε άλλου τύπου ανησυχίες

Lemon της Janicza Bravo

πάντα, μπαίνουν σε ένα παλιό Subaru και τέμνουν την Αμερική οδηγώντας από τη μια της άκρη στην άλλη, καθώς το φιλμ ζωγραφίζει τη σύγχρονη εικόνα μιας χώρας σε κρίση ταυτότητας, μέσα από τα μάτια διαφορετικών ανθρώπων, με διαφορετικά background και διαφορετικές ευαισθησίες.

Σε αντίστροφο ταξίδι, το «Columbus» του Κογκονάντα επισκέπτεται κι αυτό με νέα ματιά ένα γνώριμο μοτίβο, του φιλόδοξου ήρωα, παγιδευμένου σε μια μικρή πόλη. Ο Τζον Τσο παίζει έναν άντρα που ξεμένει σε μια μικρή πόλη της Ιντιάνα όσο ο πατέρας του είναι σε κώμα, κι εκεί γνωρίζει μια νεαρή γυναίκα που κατ'επιλογή έχει μείνει εκεί με τη μητέρα της, αντί να κυνηγήσει τα όνειρά της. Η μυθολογία της μικρής πόλης-παγίδας είναι από τα πλέον κεντρικά αφηγηματικά στοιχεία του ανεξάρτητου σινεμά, κι ο Κογκονάντα το προσεγγίζει έχοντας στο μυαλό του περιεχόμενο και κινηματογραφικό φορμαλισμό- εξάλλου ο ίδιος είναι μια από τις πιο ενδιαφέρουσες περιπτώσεις του φετινού αμερικάνικου σινεμά, έχοντας υπάρξει στο παρελθόν ίσως ο διασημότερος δημιουργός ιντερνετικών video essays κινηματογραφικής κριτικής και ανάλυσης, κάνοντας με το «Columbus» το ντεμπούτο του.

Ενώ εξερευνώντας κι εκείνος την ιδέα της ξεχασμένης, παραμελημένης Αμερικής, ο Άνγκους Μακ Λάχλαν στο «Abundant Acreage Available» (ο πιο ποιητικά 'μεσαία Αμερική' τίτλος ταινίας της χρονιάς μαζί με το «Three Billboards Outside Ebbing, Missouri») ακολουθεί μια διαμάχη γενεών

πάνω σε ένα κομμάτι γης. Μια γυναίκα (η πάντα φαναταστική Έμι Ράιαν) κι ο μεσήλικας αδελφός της παλεύουν για την ιδιοκτησία της γης τους ύστερα από το θάνατο του πατέρα τους, όταν τρία αδέρφια, των οποίων η οικογένεια φρόντιζε τη γη εδώ και γενιές, επιστρέφουν ύστερα από μισό αιώνα. Λιγότερες ιδέες είναι βαθύτερα αμερικάνικες από την ιδιοκτησία γης στο πέρασμα των αιώνων, σε μια χώρα έτσι κι αλλιώς χτισμένη πάνω σε μια καταπάτηση, το δικό τους προπατορικό αμάρτημα. Στη σύγχρονη όμως αμερικάνικη μυθολογία, μια από τις πιο κυρίαρχες ιδέες περιστρέφεται γύρω από την ασφυξία της παγίδας του παρελθόντος, μιας νοσταλγίας που μας κρατά παγιδευμένους θεατές των ιδίων παγωμένων στο χρόνο ιστοριών.

Στο «Brigsby Bear» του Ντέιβ ΜακΚάρτι αυτό αποκτά μια ευφάνταστα κυριολεκτική απεικόνιση, όταν ένας άντρας παγιδευμένος βλέπει τη ζωή του να αλλάζει όταν μια παιδική σειρά γυρισμένη αποκλειστικά και μόνο για τον ίδιο, σταματά απότομα. Το φετινό ανεξάρτητο σινεμά μας χαρίζει μάλιστα πολλά ακόμα διαστρεβλωμένα πορτρέτα ηρώων μπροστά από τον ραγισμένο καθρέφτη του σήμερα. Στο «Infinity Baby» του Μπομπ Μπάνινγκτον μια εταιρεία χαρίζει σε γονείς τη δυνατότητα να κρατήσουν τα παιδιά τους για πάντα μωρά, σε ένα ιδανικό double feature με το «Brigsby Bear». Στο αισθητικά δυναμικό «Lemon» της Janicza Bravo, ο μοναδικός κωμικός Μπρετ Γκέλμαν παίζει έναν άντρα που βλέπει τη ζωή του να αποσυντίθεται όταν τον παρατά η εδώ και 10 χρόνια κοπέλα του. Ενώ στο πειραματικό «Gray House», βεριτέ υλικό,

Golden Exits του Ross Perry

και πρωταγωνιστές. Είναι βεβαίως απολύτως φυσιολογικό- αυτού του τύπου οι αναζητήσεις θα γίνονται μόνο περισσότερες όσο η κοινωνία στέλνει σήματα SOS. Μια τέτοια κατεύθυνση παρατηρούμε στη φετινή σοδειά του ανεξάρτητου αμερικάνικου σινεμά, με μια σαφή τάση ενδοσκοπήσης να κυριαρχεί καθώς διάφοροι απλοί αμερικάνοι ήρωες της καθημερινότητας αναζητούν την αλήθεια (τους) ταξιδεύοντας σε προορισμούς απρόσμενους, τόσο στην ενδοχώρα όσο και στη μεγάλη πρωτεύουσα.

Η εμβληματική ίσως περσόνα αυτής της σοδειάς ταινιών είναι ο Χάρι Ντιν Στάντον του «Lucky», ένας άθεος μοναχικός ταξιδιώτης ετών 90, σε μια διαδρομή εσωτερικής αναζήτησης στο όριο της κοινωνίας και της ίδιας του της ύπαρξης. Ο Τζον Κάρολ Λίντς σκηνοθετεί την υπαρξιακή, μοναχική περιπέτεια όχι απλώς ενός χαρακτήρα μα ενός αληθινού θρύλου του σινεμά, χαρίζοντάς μας ένα από τα πιο ταιριαστά κινηματογραφικά αντίο που έχουμε δει ποτέ. Ο πρόσφατος θάνατος του Στάντον αναπόφευκτα θα κάνει ετούτη την προβολή μια εμπειρία σχεδόν υπερβατική, και εξίσου αναπόφευκτα θα εκκινήσει μια πολύμηνη διαδικασία οσκαρικής επιβράβευσης, μετά θάνατον, για τον μεγάλο ηθοποιό. Αυτό κι αν θα αποτελέσει σύμβολο συλλογικής υπαρξιακής αγωνίας.

Η απόλυτη έκφραση όλων σύγχρονων αυτών ανησυχιών, φαίνεται πάντως να αποτυπώνεται στη νέα ταινία του Μάξιμον Μόνιαν, ο οποίος πριν μερικά χρόνια είχε φέρει στο ΦΚΘ το πειραματικό και φιλόδοξο «Η φωνή των άφωνων», για ένα σύστημα μοντέρνας σκλαβιάς μες στην καθημερινότητα της Νέας Υόρκης με πρωταγωνίστρια μια νεαρή κουφή κοπέλα από την κεντρική Αμερική. Στη δεύτερή του ταινία, φτιαγμένη με τη βοήθεια του Kickstarter, «Sea to Shining Sea», ο Μόνιαν -τι να κάνει κι αυτός- ταξιδεύει. Δύο αδέρφια από διαφορετικές γωνίες του κόσμου, με διαφορετικές απόψεις πάνω σχεδόν στα

Abundant Acreage Available του Angus Maclachlan

Sea to Shining Sea του Maximon Monihan

Columbus του Kogonada

συνεντεύξεις αλλά και φιζιόν, συνδέονται περίτεχνα για να σχηματίσουν ένα ψηφιδωτό σχέσεων ανάμεσα σε ανθρώπους και στο περιβάλλον τους.

Κάθε όμως χαρτογράφηση της αμερικάνικης ψυχοσύνθεσης δε μπορεί παρά να καταλήγει στη Νέα Υόρκη, το κέντρο των αμερικάνικων κινηματογραφικών ονείρων. Ακόμα κι εδώ όμως, κάτι μοιάζει πλέον να έχει αλλάξει.

Δεσπόζει ο Άλεξ Ρος Πέρι, ένας από τους σημαντικότερους στυλίστες δημιουργούς του ας πούμε παραδοσιακού ανεξάρτητου σινεμά των ΗΠΑ. Στο «Golden Exits» με την Έμιλι Μπράουνινγκ και την Κλόε Σεβινί, μια νεαρή ξένη κοπέλα καταφθάνει στο Μπρούκλιν και αναστατώνει τις ζωές δύο οικογενειών. Ο Πέρι επιχειρεί να μιλήσει για τη Νέα Υόρκη όχι ως μια θαυματουργή μεγαλούπολη γεμάτη θαύματα αλλά μέσα από ένα οριακό δράμα δωμάτιου με λιγοστούς χαρακτήρες και διασυνδεσιμότητα που αναδεικνύεται μέσα από τις φορμαλιστικές του περιπέτειες. Κι εξίσου σημαντικά, για την διαβρωτική ισχύ του χρήματος ως σχεδόν αποκλειστικό μέσο -συναισθηματικής- συνδιαλλαγής ανάμεσα στους ήρωες αυτού του μοντέρνου δράματος. Η μελέτη του κόσμου με κοινωνικά ρεαλιστικά στοιχεία αναφοράς δεν είναι απαραίτητα το πρώτο πράγμα που θα σκεφτεί κανείς μιλώντας για τον Άλεξ Ρος Πέρι, αλλά εδώ βρισκόμαστε τώρα.

Στα «Person to Person» του Ντάστιν Γκάι Ντέφα και «Menashe» του Τζόσουα Γουάινστιν το Μεγάλο Μήλο γίνεται σκηνικό ιστοριών εντελώς διαφορετικής προσέγγισης, μια και στο ένα μετατρέπεται στην πιο απλωμένη ταπεταρία ανθρώπων και ζωών, ενώ στο άλλο γίνεται περιβάλλον σε μια εντελώς εστιασμένη ιστορία, από τις αμέτρητες που μπορεί να κρύβει η πόλη.

Το «Person to Person» διαθέτει ένα δυνατό καστ καυτών-ακριβώς-αυτή-τη-στιγμή προσώπων, όπως επιτάσσει κάθε τέτοιου είδους απόπειρα, μεταξύ των οποίων η Άμπι Τζέικομπσον του «Broad City», ο Μάικλ Σέρα, και το κορίτσι-φαινόμενο Τάβι Γκέβινσον, αφηγούμενο μια πλειάδα νεοϋορκέζων στη διάρκεια μιας δύσκολης μέρας τους. Ενώ το «Menashe» μας οδηγεί στα

Ο Χάρι Ντιν Στάντον στο Lucky του John Carroll Lynch

βάθη της αυστηρά ορθόδοξης εβραϊκής κοινότητας του Μπρούκλιν, όπου ένας χήρος μάχεται για την κηδεμονία του γιου του. Οι ιστορίες που τολμούν να θυσιάσουν την παγκόσμια εμβέλεια έναντι μιας εξαιρετικά συγκεκριμένης γωνιάς του κόσμου έχουν πάντοτε αξία, ειδικά αν μας θυμίζουν τις αμέτρητες τέτοιες ιστορίες που μπορείς να συναντήσεις στην πιο πολυκινηματογραφημένη πόλη του κόσμου, η οποία δεν παύει να εκπλήσσει.

Γι' αυτό και είναι τόσο σημαντική η ματιά του «On the Seventh Day» του Τζιμ ΜακΚέι, το οποίο ακολουθεί μια παρέα μεξικάνων μεταναστών δίχως νόμιμα έγγραφα, οι οποίοι δουλεύουν σκληρά για πολλές ώρες, 6 μέρες τη βδομάδα, και έπειτα απολαμβάνουν την ξεκούρασή τους τις Κυριακές, στα γηπεδάκια του Μπρούκλιν. Με μια απλή αφήγηση και μια γεμάτη ένταση τρίτη πράξη, η ταινία αποτελεί έναν ακόμα

● Ο Θεοδωρής Δημητρόπουλος είναι δημοσιογράφος.

ΠΡΩΤΟ ΠΛΑΝΟ

Το 1^ο
Εκπαιδευτικό - Θεματικό
Πάρκο
 στην Ελλάδα
www.orangeland-europe.com

sparta andalucia florida

BOOST YOUR FUN INTO THE PARTY PHOTOBOOTH

1 SHOOT 4 unique poses
2 PRINT INSTANT PHOTO DELIVERY
3 UPLOAD REAL TIME SHARING

PARTY PHOTOBOOTH

SITE: WWW.PARTYPHOTOBOOTH.GR MAIL: INFO@PARTYPHOTOBOOTH.GR MOB: 6937070416

MAD IN NUMBERS

17,000,000+
 total number of fans and subscribers at MAD Social Media tools on all platforms

60 Film buffs work at MAD Solutions across Cairo, Abu Dhabi and New York

95 Filmmakers benefited from MAD services

MAD OFFICES: CAIRO, EGYPT | ABU DHABI, UAE | NOW IN EUROPE | [f /MADSolutionsOfficial](https://www.facebook.com/MADSolutionsOfficial) | [MAD_SOLUTIONS](https://www.instagram.com/MAD_SOLUTIONS) | info@mad-solutions.com | mad-solutions.com

Ελληνικό σινεμά σε επίσημη πρώτη

Μύθοι, κοινωνία, συναρπαστικές ζωές, ανθρώπινες σχέσεις, δυστοπικές εικόνες. Οι ελληνικές ταινίες που κάνουν πρεμιέρα στο 58ο Φεστιβάλ βάζουν στο μικροσκόπιο τον άνθρωπο, τα πάθη του, τα όνειρά του, τις ανησυχίες του. Στο προηγούμενο τεύχος (296) σας παρουσιάσαμε όσες είχαν την πρώτη τους προβολή τις πρώτες μέρες της διοργάνωσης. Ποιες θα δείτε στο εξής; Ιδού μια γερή γεύση.

Ο γιος της Σοφίας της Ελίνας Ψύκου

«Ο γιος της Σοφίας» της Ελίνας Ψύκου

Tagline: Ο 11χρονος Μίσα έρχεται από τη Ρωσία στην Ελλάδα, το καλοκαίρι του 2004 για να ζήσει με τη μητέρα του, Σοφία, μετά από ένα μεγάλο διάστημα που ήταν χώρια. Δεν γνωρίζει, όμως, ότι στην Αθήνα τον περιμένει ένας νέος πατέρας. Όσο η Ελλάδα ζει το όνειρο των Ολυμπιακών Αγώνων, ο Μίσα θα απογειωθεί βίαια στον ενήλικο κόσμο, χρησιμοποιώντας τη σκοτεινή πλευρά των αγαπημένων του παραμυθιών ως όχημα.

Αξίζει να τη δεις γιατί: «Γιατί κάποτε ήσουν κι εσύ παιδί που δεν ήθελε να μεγαλώσει και είχες φόβους και προσδοκίες, ένιωθες απογοητεύσεις και ματαιώσεις, ζηλεύεις, έλεγες ψέματα, μικρά κι αθώα ψέματα, οι μόνοι φίλοι σου ήταν στη φαντασία σου, κλειδωνόσουν στο δωμάτιό σου κι η μαμά σου φώναζε, «άνοιξε», το έσκασες από το σπίτι και περπατούσες μόνος στην Τσιμισκή ή

την Πατησίων, νόμιζες πως κανένας δεν σε αγαπάει, αλλά εσύ αγαπούσες και μισούσες χωρίς καν να ξέρεις τι σημαίνουν αυτές οι λέξεις και τώρα πια είσαι μεγάλος που ξεχνάει πως κάποτε ήταν παιδί και έχεις φόβους και προσδοκίες, νιώθεις απογοητεύσεις και ματαιώσεις, ζηλεύεις, λες ψέματα, μικρά και μεγάλα ψέματα, δεν έχεις φίλους ούτε στη φαντασία σου, ούτε δικό σου δωμάτιο έχεις, όμως κλειδώνεσαι σε ένα δωμάτιο, τι κι αν κανείς δεν φωνάζει «άνοιξε», δραπετεύεις από το σπίτι και περπατάς μόνος στην Τσιμισκή ή την Πατησίων, νομίζεις ότι κανένας δεν σε αγαπάει, αλλά εσύ αγαπάς και μισείς χωρίς ακόμα να ξέρεις τι σημαίνουν αυτές οι λέξεις.» Ελίνα Ψύκου

Trivia: Η ταινία, που είναι η δεύτερη μεγάλο μήκους της σκηνοθέτιδας, Ελίνας Ψύκου, κέρδισε το μεγάλο βραβείο στην κατηγορία Διεθνές Διαγωνιστικό Τμήμα Μυθοπλασίας στο φεστιβάλ της Τραϊμπέκα.

Χρόνια Πολλά του Χρίστου Γεωργίου

«Χρόνια Πολλά» του Χρίστου Γεωργίου

Tagline: Βγαίνοντας από την αστυνομική κλούβα, ο Γιώργος έρχεται αντιμέτωπος με την εφηβη κόρη του, η οποία είναι ανάμεσα στους διαδηλωτές. Προκειμένου να βρουν τις χαμένες ισορροπίες μεταξύ τους, πατέρας και κόρη θα περάσουν μερικές μέρες μαζί στο εξοχικό της οικογένειας.

Αξίζει να τη δεις γιατί: «Επειδή είναι καλή ταινία.» Χρίστος Γεωργίου

Trivia: Το «Χρόνια Πολλά» ήταν μια απ' τις πρώτες ταινίες που στηρίχτηκαν από το ταμείο συμπαραγωγών CNC-EKK και κέρδισε την υποστήριξη του Eurimages. Επίσης επιλέχθηκε να συμμετάσχει στο 11ο Berlinale Co-Production Market.

ΠΡΩΤΟ ΠΛΑΝΟ

Γυναίκες που περάσατε από 'δω του Σταύρου Τσιώλη

«Γυναίκες που περάσατε από 'δω» του Σταύρου Τσιώλη

Tagline: Δυο άνεργοι προσλαμβάνονται για να φυλάνε τοίλιες σε αθηναϊκό σπίτι όπου παράνομα προστίθεται ένα δωμάτιο. Τον δρόμο μπροστά του διασχίζουν πολλοί άνθρωποι, πιθανόν πολεοδόμοι, ελεγκτές του ΙΚΑ οι οποίοι υποκρίνονται τους απλούς διαβάτες προκειμένου να πετύχουν την επ' αυτοφώρω σύλληψη παρανομημάτων.

Αξίζει να τη δεις γιατί:

«1) Γιατί πρόκειται για μια ταινία γεμάτη συγκινησιακή φόρτιση που απαλλαγμένη από το βάρος της φθοράς του χρόνου, ξεδιπλώνει τις μεγάλες αλήθειες της ζωής και το νόημα της ύπαρξής μας μέσα από την αδιάκοπη αναζήτηση της τρυφερότητας και της ομορφιάς.

2) Γιατί στην εποχή μας το καλό μπερδεύεται με το κακό, το σωστό με το λάθος και με την αλόγιστη χρήση και την ευκολία της τεχνικής έχουμε ξεχάσει εντελώς την αόρατη ύλη των πιο σημαντικών αισθημάτων και του ποιητικού παραλογισμού της πραγματικότητας. 3) Γιατί το μόνο αληθινό βλέμμα που ενώνει το σινεμά και την πραγματική ζωή είναι αυτό που περιέχει καλοσύνη από τον άνθρωπο για τον κάθε συνάνθρωπό του.» Σταύρος Τσιώλης

Trivia: Στην ταινία πρωταγωνιστούν αγαπημένοι ηθοποιοί όπως οι Κωνσταντίνος Τζούμας, Ερρίκος Λίτσας, Ελένη Ουζούνου, Έλλη Τρίγγου, Τάκης Χρυσικάκος κ.α.

«Η τέχνη καταστρέφει» του Νίκου Κορνήλιου

Tagline: Ένας διάσημος ηθοποιός, μετά από ένα έμφραγμα, καλεί κοντά του τις δύο κόρες του, από το Βέλγιο και τη Γαλλία. Προσπαθώντας να τις κρατήσει δίπλα του, τους προτείνει να ανεβάζουν μαζί έναν «Μάκβεθ για τρεις». Στη διάρκεια των προβών έρχονται στην επιφάνεια σκληρές αλήθειες για ένα πατέρα απόντα, δοσμένο ολοκληρωτικά στην τέχνη του.

Αξίζει να τη δεις γιατί: «Αυτή είναι μια ερώτηση που θα προτιμούσα να απαντήσουν οι ίδιοι οι θεατές και όχι εγώ.» Νίκος Κορνήλιος

Trivia: Στη νέα ταινία του Νίκου Κορνήλιου («Μητριάχια», «Το κυπαρίσσι του βυθού»), το σενάριο της οποίας συνυπογράφει με την, σταθερή του συνεργάτιδα, Ευγενία Παπαγεωργίου, τον ρόλο του πατέρα υποδύεται ο Κώστας Αρζόγλου. Πρόκειται για την πρώτη σύμπραξη του σκηνοθέτη με τον γνωστό ηθοποιό, στον κινηματογράφο.

Η τέχνη καταστρέφει του Νίκου Κορνήλιου

35

ΠΡΩΤΟ ΠΛΑΝΟ

«The Ox» του Γιώργου Νικόπουλου

Tagline: Οι ηλικιωμένοι κάτοικοι ενός φανταστικού τόπου περνάνε μια σκληρή δοκιμασία: Καλούνται να μετατρέψουν τη γη τους σε «χρυσό βασίλειο» ρίχνοντας ένα λίπασμα χρυσού στα σπαρτά τους. Όντας υποδουλωμένοι δεν μπορούν παρά να υποταχθούν στις εντολές της εξουσίας. Ένα άφοβο κορίτσι όμως δείχνει πως η ανατροπή είναι κοντά.

Αξίζει να τη δεις γιατί: «Πέντε άνθρωποι μεταμφιέζονται σε φιγούρες θεάτρου σκιών ζωντανεύοντας τους χαρακτήρες αυτής της ταινίας animation βασισμένης στο μύθο του Μίδα, η οποία κατοπτρίζει με τη σειρά της την αξιακή κρίση που ακμάζει στο μεγαλύτερο μέρος του σύγχρονου κόσμου την τελευταία δεκαετία. Οι χαρακτήρες - σύμβολα του έργου φανερώουν με τη βουβή τους δράση τις ασθενείς κοινωνικές και ταξικές σχέσεις, την αγριότητα της εξουσίας απέναντι στον εξουσιαζόμενο λαό, την αδυναμία αυτού του υποδουλωμένου συνόλου να αντιδράσει μπροστά στην χειρίστη απειλή: Να απαρηθθεί η σύνδεσή του με τη ζωογόνα γη και να τη μετατρέψει σε ένα στείρο χρυσό βασίλειο. Πριν ακόμα όμως η φθορά γίνει καθολική, ένα σύνολο παιδιών με την άφοβη, οργιώδη του δράση φανερώνει πως η ανατροπή είναι πιο κοντά από όσο πιθανώς δείχνει. Αυτή η βουβή αφήγηση δύνανται να επικοινωνήσει με μια πληθώρα πολιτισμών ανά τον κόσμο προτείνοντας σαν αντίδοτο στην παρακμή την αναγνώριση του έρωτα, του παιγνιώδους, την άρνηση του φόβου.» Γιώργος Νικόπουλος

Trivia: Είναι η πρώτη φορά που στο Διεθνές Διαγωνιστικό του φεστιβάλ συμμετέχει ελληνική ταινία animation μεγάλου μήκους.

34

Dolphin Man του Λευτέρη Χαρίτου

«Dolphin Man» του Λευτέρη Χαρίτου

Tagline: Το ντοκιμαντέρ του Λευτέρη Χαρίτου για τη ζωή του διάσημου δύτε, Ζακ Μαγιόλ. Μια ευφάνταστη σύζευξη της μυθοπλαστικής και της αληθινής εκδοχής του ανθρώπου που αφιέρωσε τη ζωή του στην εξερεύνηση του ωκεάνιου πλούτου.

Αξίζει να τη δεις γιατί: «Λέει ο Ζακ Μαγιόλ, "Κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας βρίσκω όλο το χώρο που θέλω, όλη την ελευθερία που αναζητώ". Το "Dolphin Man" είναι μια ταινία για τη θάλασσα. Είναι μια ταινία στην οποία κυριαρχεί το μπλε της θάλασσας, γυρισμένη στην Αμερική, τις Μπαχάμες, την Ιαπωνία, την Ινδία, την Ιταλία, την Κύπρο, τη Γαλλία και την Ελλάδα. Είναι η πραγματική ζωή του πρωταγωνιστή της ταινίας "Το Απέραντο Γαλάζιο", Ζακ Μαγιόλ, μέσα από διηγήσεις οικογένειας και φίλων. Το "Dolphin Man" αφηγείται μια ιστορία συναρπαστική, για έναν μεγαλύτερο από τη ζωή άνθρωπο που έζησε στα άκρα. Καταδυόμαστε μαζί του, αλλά και με πολλούς σύγχρονους πρωταθλητές της άπνοιας και ανακαλύπτουμε μέσα από το φόβο του θανάτου, έναν τόπο όπου η μονακτικότητα είναι τρόπος ζωής. Είναι μια ταινία για το Zen και τη Γιόγκα και πώς αυτή βοηθάει το σώμα μέσα από διεργασίες του νου να καταφέρει το αδιανόητο. Είναι, τέλος, μια ταινία για το φόβο του θανάτου, το πεπερασμένο του σώματος, αλλά και για τη δύναμη της θάλασσας και όσων πλασμάτων ζουν εκεί για αιώνες.» Λευτέρης Χαρίτος

Trivia: Στην ταινία «Απέραντο Γαλάζιο» (1988) που έκανε διάσημο τον Λυκ Μπεσόν, τον ρόλο του Μαγιόλ ενσάρκωσε ο ηθοποιός Ζαν-Μαρκ Μπαρ, ο οποίος κάνει το voice-over στο ντοκιμαντέρ του Χαρίτου, απαγγέλλοντας αποσπάσματα από γραπτά του θρυλικού δύτε.

West of Sunshine του Τζέισον Ραφτόπουλος

«West of Sunshine» του Τζέισον Ραφτόπουλος

Tagline: Χωρισμένος από την οικογένειά του και παγιδευμένος σ' έναν κύκλο τζόγου και χρεών, ο Τζιμ διαθέτει λιγότερο από μια ημέρα για να ξεπληρώσει έναν μεγαλοκαρχαρία τοκογλύφο. Η ημέρα του θα έρθει πάνω κάτω όταν θα αναγκαστεί να φροντίσει τον μικρό του γιο που βρίσκεται σε σχολικές διακοπές.

Αξίζει να τη δεις γιατί: «Γιατί είναι μια ιστορία για την αγάπη, την ελεύθερη βούληση και τα τραύματα που διασχίζουν τις γενιές, η οποία εξετάζει την αγάπη όχι μόνο ως αγάπη ή συναίσθημα αλλά και σαν σύνολο δράσεων που πρέπει να αναλάβουμε. Σ' αυτό του το εικοσιπεντάχρονο ταξίδι, ο Τζιμ εγκαταλείπει το παρελθόν του και κερδίζει μια δεύτερη ευκαιρία στη ζωή: να είναι πατέρας για τον γιο του. Επιλέγει να αγαπήσει και να αγαπηθεί. Κινηματογραφικά εμπνεύστηκα απ' τον ιταλικό νεορεαλισμό, καταγράφοντας τα αναδυόμενα γεγονότα, αλλά και παίζοντας επίσης μ' αυτό το στυλ προκειμένου να τονίσω το υπόβαθρο σε στιγμές-κλειδιά του φιλμ. Είναι μια συναρπαστική βόλτα όπου η Μελβούρνη παίζει κεντρικό ρόλο. Αυτή εδώ είναι μια ταινία κατευθείαν μέσα απ' την καρδιά, και σε μια τόσο αποξενωμένη κοινωνία ο σκοπός μου ήταν να μνησώ τις απλές αλλά θεμελιώδεις αξίες της ανθρωπιάς και της οικογένειας.» Τζέισον Ραφτόπουλος

Trivia: Η ταινία υπήρξε υποψήφια για διάφορα βραβεία στο τμήμα «Ορίζοντες» του κινηματογραφικού φεστιβάλ της Βενετίας, μεταξυ των οποίων ήταν εκείνο της Καλύτερης Ταινίας, του Καλύτερου Ανδρικού και Γυναικείου Ρόλου και του Καλύτερου Σκηνοθέτη.

«People» του Παύλου Ιορδανόπουλου

Tagline: Το κοινό γίνεται ο δημιουργός. Απλοί άνθρωποι της καθημερινότητας δημιουργούν χαρακτήρες και αφηγούνται την ιστορία τους στην κάμερα. Μια ταινία που επιχειρεί να αποτυπώσει την εικόνα της σύγχρονης πραγματικότητας μέσα από τα μάτια και τις αφηγήσεις του ίδιου του κοινού.

Αξίζει να τη δεις γιατί: «Είναι μια ταινία η οποία αποτελεί δημιουργία του κοινού της. Άνθρωποι της καθημερινότητας συμμετείχαν σε σεμινάρια υποκριτικής υπό την καθοδήγηση του σκηνοθέτη και ηθοποιού Παύλου Ιορδανόπουλου. Ορισμένους μήνες μετά δημιούργησαν τους δικούς τους χαρακτήρες και αφηγήθηκαν την ιστορία τους στην κάμερα. Πρόκειται για μια ταινία που αποτυπώνει ένα κομμάτι των σύγχρονων προβληματισμών των καθημερινών ανθρώπων μέσα από την βαθιά ενδοσκόπηση και την οξεία ματιά των ίδιων των πρωτα-

γωνιστών της ζωής. Αξίζει να τη δεις, επίσης, για την πειραματική ματιά του ταλαντούχου συνεργείου, αξίζει να δεις το γεμάτο ρυθμό μοντάζ του Χρόνη Θεοκάρη, αξίζει να ξεδέψεις μιάμιση ώρα για να κοιτάξεις τους πρωταγωνιστές βαθιά στα μάτια. Και πού ξέρεις; Ίσως η μεγάλη οθόνη να γίνει σε ένα βαθμό και ο δικός σου καθρέφτης, ίσως να δεις από εσένα να αποτυπώνεται στο πανί. «People», δημιουργώντας τέχνη από το κοινό για το κοινό.» Από τους συντελεστές της ταινίας.

Trivia: Η ταινία είναι ανεξάρτητη παραγωγή της καλλιτεχνικής και ψυχαγωγικής ομάδας, Satori, σε συνεργασία με την Λέσχη Αναιρέσεις. Η οικονομική καμπάνια ενίσχυσης του project έγινε μέσα από ειδικές διαδικτυακές πλατφόρμες, όπως η Indiegogo page αλλά και μέσω απευθείας κατάθεσης σε ειδικό τραπεζικό λογαριασμό που άνοιξε ειδικά γι' αυτόν τον σκοπό.

USSAK του Κυριάκου Κατζουράκη

«USSAK» του Κυριάκου Κατζουράκη

Tagline: Σε μια χώρα που υποφέρει, κάπου στο κοντινό μέλλον, μια περιπλανώμενη περφόρμερ, ένα μυστηριώδες μικρό κορίτσι, ένας πρώην drag showman και ένας συνειδητός περιθωριακός διασταυρώνονται και προσπαθούν να ξενασηκωθούν στα πόδια τους και να απαιτήσουν μια πλήρη, καλή ζωή ενάντια σε ένα απολυταρχικό καθεστώς που καταπιέζει κάθε μορφή αντίδρασης.

Αξίζει να τη δεις γιατί: «Γιατί το USSAK στέκεται απέναντι σε ερωτήματα όπως: Κι αν χειροτερέψουν τα πράγματα; Κι αν η ζωή γίνει ακόμα πιο αφιλόξενη και οι συνθήκες πιο ακραίες; Κι αν η ψυχή των ανθρώπων συρρικνωθεί ακόμα πιο πολύ;

Η ταινία απαντάει όπως απαντούν συνήθως τα έργα τέχνης: μεταφορικά, ποιητικά, αλλά ταυτόχρονα ωμά, άμεσα και οργισμένα.

-Γιατί τα πρόσωπα του USSAK ζουν σε βίαιες και δύσκολες συνθήκες, άρα τα αισθήματα που εκλύονται είναι έντονα.

Δεν είναι νηφάλια η αφήγηση, είναι εμπαιγής και παραγμένη. -Γιατί, μια και κάποιος από τους βασικούς ρόλους είναι περφόρμερς, πότε-πότε υπάρχει ακόμη και χιούμορ!

-Γιατί το πρωταγωνιστικό πρόσωπο είναι η χώρα μας. Όχι σαν "πεθαίνω σε χώρα" αλλά σαν "προσπαθώ να σηκώσω κεφάλι σε χώρα".

Κι αν όλα τα παραπάνω ακούγονται ουτοπιστικά, η ταινία σ' αυτήν την "ένσταση" θέλει να έχει τον τελευταίο λόγο. "Ο ουτοπιστής, φίλε, είναι ο απόλυτος υλιστής" λέει κάποιος λίγο πριν από τους τίτλους τέλους.» Κυριάκος Κατζουράκης

Trivia: Το σενάριο της ταινίας ξεκίνησε να γράφεται τέσσερα χρόνια πριν, από τον Κυριάκο Κατζουράκη και την Κάτια Γέρου ενώ ο σκηνοθέτης ζωγράφισε όλες τις σκηνές, δημιουργώντας ένα ιδιαίτερο storyboard που έχει τα χαρακτηριστικά ενός αυτόνομου έργου. Το «USSAK» συμμετείχε στο 41ο Montreal World Film Festival 2017.

People του Παύλου Ιορδανόπουλου

Πολυξένη της Δώρας Μασκλαβάνου

«Πολυξένη» της Δώρας Μασκλαβάνου

Tagline: Το 1955, το ζεύγος Σεριάδη, επιφανείς Κωνσταντινοπολίτες, υιοθετούν μια ορφανή ελληνοπούλα, απ' τον "άγιο" τόπο της καταγωγής τους. Της προσφέρουν ένα ισχυρό όνομα και διασφαλίζουν την αφοσίωσή της. Εμπνευσμένη από μια πραγματική ιστορία, μια ταινία για τη μνήμη, για την αθωότητα, την αγάπη, την εμπιστοσύνη.

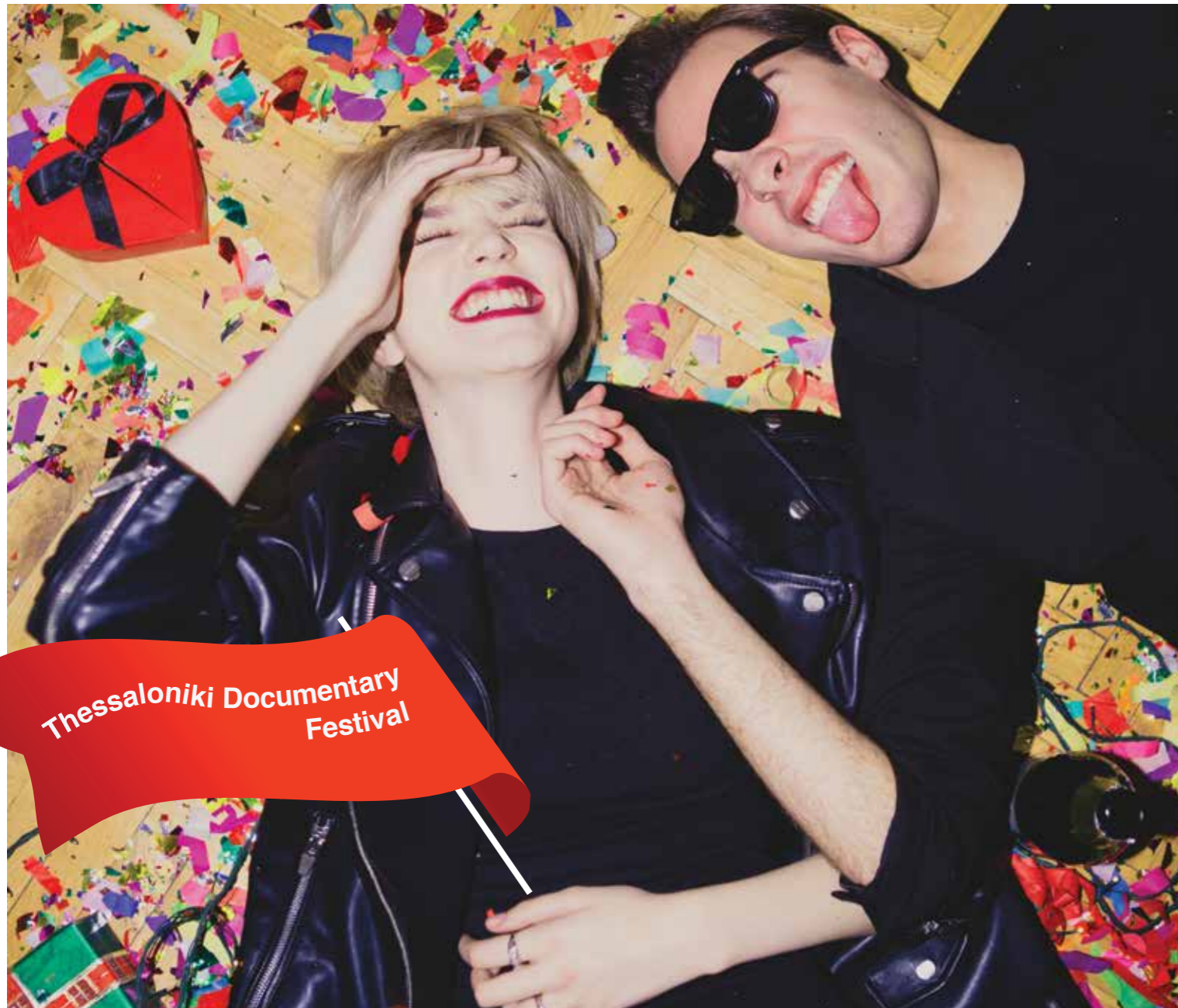
Αξίζει να τη δεις γιατί: «Μια νέα γυναίκα, στην Κωνσταντινούπολη της δεκαετίας του 1970, θυσιάζεται ανελέητα στο "πανηγύρι της μταιοδοξίας" ενός περιβάλλοντος σκληρών, αθλών ανθρώπων. Αγαπήσαμε μια αληθινή ιστορία. Αληθινή σε όλα. Γιατί συνέβη και γιατί δεν μπορούσαμε και δεν θέλαμε να την ξεχάσουμε. Και αποφασίσαμε να την ζωντανέψουμε. Να κάνουμε μια ταινία. Ένα δυνατό, καθαρό ελληνοτουρκικό μελόδραμα. Να τιμήσουμε την πικρή, άδοξη ζωή ενός άσημου κοριτσιού, που πετάχτηκε χωρίς λύπη και χωρίς ντροπή. Αγαπάμε την Πολυξένη γιατί είναι μια μοιραία γυναίκα που έζησε ολη τη ζωή της, με την αθωότητα και την καθαρότητα της παιδικής της ηλικίας. Επέμεινε σ' αυτά που αγάπησε. Δεν αναγνώρισε και με τον τρόπο της περιφρόνησε τον παραλογισμό των ανθρώπων, την ιδιοτέλεια την αδιαφορία τους. Και αγωνίστηκε άνισα, για μια αδιέξοδη αγάπη. Κι όλα αυτά τα αισθήματα, είναι μεταδοτικά.» Δώρα Μασκλαβάνου

Trivia: Για το ρόλο της Πολυξένης, η Δώρα Μασκλαβάνου επέλεξε την ανερχόμενη, Κάτια Γκουλιώνη, η οποία έμαθε τούρκικα προκειμένου να εκφράζεται σωστά και φυσικά στον ρόλο της.

filmfestival.gr

02-11
March
2018

Save the date

Thessaloniki Documentary
Festival

Thessaloniki Documentary Festival is celebrating its 20 years.
Σας περιμένουμε από τις 02 έως τις 11 Μαρτίου 2018 στην μεγάλη γιορτή
του ντοκιμαντέρ. Don't miss it.

contact: documentary@filmfestival.gr

Ελληνικό σινεμά: Μια δεύτερη ματιά

Του Γιάννη
Σμοΐλη

Ληξούρι, Αντίο του Μάκη Μωραΐτη

«Ληξούρι, Αντίο» του Μάκη Μωραΐτη

Στο επίκεντρο της ταινίας του Μάκη Μωραΐτη, «Ληξούρι, Αντίο», βρίσκεται ένα εξαιρετικό ποιητικό εύρημα: ένας συγγραφέας κατεβάζει στη γη έναν άγγελο. Ο άγγελος θα συναντήσει ένα μικρό αγόρι και θα ξεκινήσει να του αφηγείται τη ζωή του. Όλα γίνονται λες και η πραγματικότητα έχει μπει σε παρένθεση. Ή μήπως συμβαίνει κάτι άλλο; Μήπως η τέχνη είναι,

τελικά, η μόνη πραγματικότητα κι αυτό που νομίζουμε ως «αληθινό» είναι ο συλλογικός τρόπος μας να δειλιάζουμε και να της ξεφεύγουμε; Ο Μάκης Μωραΐτης μας προσκαλεί να δούμε τα πράγματα διαφορετικά, να αλλάξουμε την συνηθισμένη οπτική μας, να καλωσορίσουμε τον «άγγελο» που έρχεται στον κόσμο ως κινηματογραφικό έργο.

Ελληνικές ταινίες που έχουν ήδη πραγματοποιήσει την ελληνική τους πρεμιέρα, είτε στις αίθουσες είτε σε άλλες εκδηλώσεις, προβάλλονται φέτος στο 58ο ΦΚΘ.

Τέλειοι Ξένοι του Θοδωρή Αθερίδη

«Τέλειοι Ξένοι» του Θοδωρή Αθερίδη

Ο Μίλαν Κούντερα, στο «Βιβλίο του γέλιου και της λήθης», ξεκαθαρίζει μέσω ενός ήρωά του τον λόγο που ωθεί τους ανθρώπους να γράφουν μυθιστορήματα: είναι η ψευδαίσθηση ότι ξέρουμε τον άλλο -για να συμπεράνει αμέσως μετά: «τι όμως πραγματικά γνωρίζουμε ο ένας για τον άλλο; Τίποτα!». Αν επεκτείνουμε αυτό τον συλλογισμό, η ίδια πλάνη κυριαρχεί και στις ανθρώπινες σχέσεις. Στους «Τέλειους Ξένους» του Θοδωρή Αθερίδη, το ριμέικ της πρόσφατης Ιταλικής ταινίας, ένα αθώο φαινομενικά παιχνίδι, μεταξύ φίλων και εραστών, φέρνει στην επιφάνεια αυτή την δυσάρεστη αλήθεια. Ξένοι ουσιαστικά μεταξύ μας, πρέπει να προσπαθήσουμε να «γνωριστούμε». Και το σινεμά, μας βοηθάει να το πετύχουμε.

«Success Story» του Νίκου Περάκη

Ο Νίκος Περάκης έχει ανοιχτούς λογαριασμούς με την ελληνική κοινωνία. Στο διάβα των ετών, επιχειρεί έναν σαρκαστικό διάλογο μαζί της, με τα κακώς κείμενα, τις αντιφάσεις, τον παραλογισμό, τη γελοιότητα, τις αδιόρατες νίκες και τις γλυκόπικρες ήττες της, χωρίς να χάνει στιγμή το χιούμορ του, σταθερό στοιχείο και των δεκαεσσάρων ταινιών που συναποτελούν την ιδιαίτερη φιλμογραφία του. Το «Success Story», δεν θα μπορούσε να αποτελεί εξαίρεση. Ήδη από τον (ξεκάθαρο ειρωνικό) τίτλο, εύκολα καταλαβαίνει κανείς ότι η πρόθεσή του Περάκη δεν έχει αλλάξει: με περιπαικτική ελαφρότητα, στο στόχαστρό του μπαίνει το κεντρικό αφήγημα της εποχής μας, δηλαδή μια νέα αφορμή για γέλια (ή για κλάματα).

Success Story του Νίκου Περάκη

The Great Eastern των The Callas

«The Great Eastern» των The Callas

Η Ύδρα, ο «Μεγάλος Ανατολικός», ο Εμπειρικός και το όραμά του για έναν καινούργιο κόσμο απαλλαγμένο απ' το βάρος των απαγορεύσεων, των ενοχών και των κανόνων που δεσποζουν στον «παλιό», παραδομένο ολοκληρωτικά στις ηδονές, η πανίσχυρη αισιοδοξία της νεότητας κι η προσδοκία της ελευθερίας που την χαρακτηρίζει, ο έρωτας με την ακατάβλητη δύναμή του να ανατρέψει το «κανονικό», η ατέρμονη περιπέτεια της ανθρώπινης φύσης μέσα στην άλλη φύση, τη μεγάλη. Αυτά τα υλικά συνθέτουν το «The Great Eastern» των The Callas (δηλαδή των Άρη και Λάκη Ιωνά), ένα φιλμ νέων ανθρώπων που πραγματεύεται τη νιότη –με όλες τις πιθανές έννοιες- ως συνειδητή εναντίωση στον θάνατο.

Γραμμές του Βασίλη Μαζωμένου

«Γραμμές» του Βασίλη Μαζωμένου

Όταν, σε μια συνέντευξή του, ο συγγραφέας Γιώργος Σκαμπαρδώνης ρωτήθηκε για το πώς θα χαρακτήριζε την Ελλάδα του σήμερα, απάντησε: πρόκειται για μια καλλονή που πάσχει από κατάθλιψη. Η Ελλάδα, όμως, δεν είναι μια αόριστη ιδέα, μια θεωρητική αφαίρεση: είναι οι πολίτες της, τα βάσανά τους, η καθημερινή τους περιπέτεια, ο τρόπος που στέκονται απέναντι στη ζωή. Αν η «καλλονή» αυτή πάσχει από κατάθλιψη, αυτό συμβαίνει εξαιτίας της απελπισίας εκείνων που την κατοικούν. Οι «Γραμμές» του Βασίλη Μαζωμένου, επιχειρούν μια εκ του σύνεγγυς παρατήρηση αυτών των ανθρώπων, που παλεύουν με την κρίση στο πιο οικείο και ταυτόχρονα άγνωστο πεδίο: την ίδια την ψυχή.

Άνυδρο καλοκαίρι του Μετίν Ερκσάν

Της Τίνας
Μανδηλαρά

Με αίσθημα βαλκανικό

Ιστορίες που όταν στέγνωσε το μελάνι της λογοτεχνικής πέννας, πήραν σάρκα στο σινεμά, έρχονται φέτος στο 58ο ΦΚΘ. Η πάντα ερωτική σχέση κινηματογράφου και λογοτεχνίας, σας προσκαλεί να ανακαλύψετε 11 κινηματογραφικά διαμάντια στο αφιέρωμα «Βαλκανική λογοτεχνία και σινεμά» (τμήμα Ματιές στα Βαλκάνια), 7 από τα οποία προβάλλονται για πρώτη φορά στην Ελλάδα.

Ο κλέφτης των ροδάκινων του Βάλο Ράντεφ

Τα ψηλά βουνά που σκιάζουν τις υποψιασμένες συνειδήσεις υπήρξαν ανέκαθεν σήμα κατατεθέν της Βαλκανικής και των λαών της επικρατώντας στις μπερδεμένες εθνότητες που πάσχιζαν να υψώσουν αναστήμα στα ματωμένα πεδία μάχης. Προφορικές φωνές από τα βάθη της λαϊκής παράδοσης και επικά ποιήματα έδιναν το στίγμα- σε διαμετρική αντίθεση με τις σημερινές μεταμοντέρνες φωνές που αναδεικνύονται σε μια εποχή που όλοι οι λαοί των Βαλκανίων κοιτάνε, σχεδόν αποκλειστικά, προς την Ευρώπη. Αν κάποτε λοιπόν τα Βαλκάνια ήταν συνώνυμα της μακράς Ιστορίας και των αλληπάλληλων πολέμων, σήμερα, οι New York Times έφτασαν να ανακαλύπτουν τους σύγχρονους εκφραστές των ορεσίβιων λαών οι οποίοι αρέσκονται στον πειραματισμό και το χιούμορ (στην Ελλάδα είδαμε να εκδίδεται πρόσφατα από Αντίποδες ο σαρκαστικός Μίροσλαβ Πένκοφ με το «Ανατολικά της Δύσης» ενώ αίσθηση έχουν κάνει προηγουμένως ο Βλάντισλαβ Μπάγιτς με το «Χαμάμ Βαλκάνια» από Κέδρο ή Σβετλάνα-Βέλμαρ-Γιάνκοβιτς με την τρομερή «Μίλιτσα Πάβλοβιτς στο σκοτάδι» από Πατάκη).

Πρόκειται για λογοτεχνία πιο φρέσκια, πιο αλέγκρα αλλά και ώριμη που φαίνεται να διαδέχεται τις μεγάλες αφηγήσεις των περασμένων δεκαετιών: η λογοτεχνία της Αλβανίας, για παράδειγμα, είχε φέρει στο φως τις φωνές των σπουδαίων τροβαδούρων και ποιητών από την Ιλλυρία, στη Ρουμανία τις επικές αετοφωλιές των αγέρωχων ποιητών και των αυτοκρατορικών αφηγήσεων και στη Σερβία τη μοντέρνα ματιά που δεν άφηνε ποτέ έξω το παιχνίδισμα – εξού και η ποιητική αύρα ενός στοχαστικού Ντανίλο Κις και ενός Πάβιτς.

Διαφορετικοί ενορασιακοί κύκλοι έφτιαξαν και την

ετερόκλητη τουρκική ταυτότητα στην λογοτεχνία: από τη μια η πιο φολκλόρ προφορική παράδοση και από την άλλη η σταθερά στραμμένη προς τη Δύση ματιά του Νομπελίστα Ορχάν Παμούκ. Όσο για την Ελλάδα του Βορρά αλλά και την Αλβανία η υπόθεση ήταν πάντα προφορική προερχόμενη από τις εποχές του Ομήρου και με γερές δόσεις αλληγορίας όπως απέδειξαν και τα επικά γραπτά του Ισμαήλ Κανταρέ. Ο μόνιμος δικασμός της Αλβανίας ανάμεσα στους οπαδούς του ένδοξου κλέους της πολεμοχαρούς παράδοσης της χώρας και στους εσωτερικούς εκφραστές της μεταφυσικής αναζήτησης-του “μυστηριώδους θείου”- βρίσκεται στο επίκεντρο της μυθιστορηματικής σφραγίδας του εμβληματικού Αλβανού συγγραφέα Ισμαήλ Κανταρέ. Το σπουδαιότερο, ίσως, βιβλίο του «Ο στρατηγός της νεκρής στρατιάς» αφηγείται με τρόπο επικό αλλά και γλυκόπικρο αυτές τις δυο οπτικές με ήρωες στρατιώτες του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και με φόντο πάντα τον τόπο καταγωγής του, το Αργυρόκαστρο. Το διάσημο αυτό βιβλίο του Κανταρέ μεταφέρθηκε με επιτυχία πολλές φορές στη μεγάλη οθόνη - στο φεστιβάλ θα προβληθεί η πετυχημένη απόδοση του συμπατριώτη του Ντίμιτερ Αναγνώστι με τον τίτλο «Η επιστροφή του νεκρού στρατού».

Ένα απέραντο πεδίο από πράξεις υπερβολής, αδύνατες να τις πιστέψεις στην πιο ρεαλιστική τους διάσταση διαπερνούν τις ιστορίες των Βαλκανίων: απόδειξη ότι οι κάτοικοί τους δεν ξέφυγαν ποτέ ούτε από τη θεατρικότητα, ούτε από τον ωμό ρεαλισμό. Πως θα μπορούσε, αλήθεια, ο Κουστουρίτσα να φτιάξει το φανταστικό, υποβλητικό του σκηνικό αν δεν υπήρχε η πένα του Κοβάσεβιτς; Αυτή την σουρεαλιστική θεατρικότητα που ανέδειξε μια σειρά από κωμικοτραγικά εσταντανέ είχε υπερτονίσει κάποια στιγμή ο δικός μας

Οικογένεια Μορομέτε του Στέρε Γκούλεα

Δημοσθένης Κούρτοβικ σε ένα μυθιστόρημα για τις διαφορετικές εθνότητες των Βαλκανίων με τον τίτλο «Τι ζητούν οι Βάρβαροι» που είχε κυκλοφορήσει από τα Ελληνικά Γράμματα. Το βιβλίο ξεδίπλωνε όλη αυτή την απεριόριστη χόνη των Βαλκανίων και φυσικά τις ετερόκλητες πλευρές που τελικά φτάνουν να συναντηθούν σε κοινές εμμονές και αφηγήσεις. Δεν υπάρχει, για παράδειγμα, βαλκανική χώρα που να μην έχει τον δικό της «Ματωμένο Γάμο» και να μην διαπερνάται από κοινές φαντασιώσεις που φτάνουν να ανάγονται σε εμμονές. Κοινό στοιχείο και αυτό στα γραπτά του Τούρκου Νομπελίστα Ορχάν Παμούκ ο οποίος αναδεικνύει όλο το μοτίβο μιας συντηρητικής και στιγματισμένης από τις μνήμες του αυτοκρατορικών στιγμών Τουρκίας αλλά και της ευρωπαϊκής της συνείδησης. Κυρίως όμως αυτό που αναδεικνύει-και τον έκανε τόσο διάσημο πέρα από τα σύνορα- είναι η δύναμη της μνήμης, το βασικό σημείο της λογοτεχνίας του, εκτός από την εμμονή. Χαρακτηριστικότερο είναι το Μουσείο της Αθωότητας, φτιαγμένο για τις εποχές όπου αρκούσε μόνο μια ματιά για να αλλάξει ο κόσμος, όπως αυτή που αντάλλαξε ο αριστοκράτης Κεμάλ, γιος βιομηχάνων με τη νεαρή υπάλληλο και μακρινή ξαδέλφη Φισούν. Ο προγραμματισμένος γάμος του τινάχτηκε έτσι στον αέρα και τα πάντα στιγματίστηκαν από τη μορφή της Φισούν-ο αέρας που ανέπνεε, τα αντικείμενα, που άγγιζε, οποιαδήποτε μικρολεπτομέρεια ποτίστηκε στην δική της ταυτότητα: «Στα οκτώ χρόνια που πήγαίνα στο σπίτι των Κεσκίν, μάζεψα κι έκρυσπα 4.213 γόνες της Φισούν. Η άκρη κάθε αποτίγαρου είχε ακουμπήσει στα ρόδινα χείλη της, είχε αγγίξει το στόμα της, είχε ακουμπήσει τη γλώσσα της, όπως καταλάβαινα καμιά φορά από το φίλτρο τους που ήταν υγρό και τις περισσότερες φορές βαμμένο όμορφα κόκκινο από το κραγιόν της: είναι αντικείμενα ιδιαίτερα, μυστικά, γεμάτα αναμνήσεις από ευτυχισμένες στιγμές». Τέτοιες που έκαναν και τον ίδιο τον συγγραφέα εμμονικό με οτιδήποτε μπορούσε να αφορά την ηρωίδα του-σε τέτοιο σημείο που ξόδεψε όλη του σχεδόν την περιουσία-σίγουρα τα χρήματα που πήρε από το Νόμπελ, δηλαδή τα 1,5 εκατομμύρια δολάρια, για να φτιάξει ένα μουσείο με τα αντικείμενα που περιγράφει στο βιβλίο

Αν όμως η βουλγαρική λογοτεχνία είναι διαποτισμένη από την Ιστορία και τη μεταφυσική-σε σημείο που έφτασε να ασπαστεί, πολλές φορές, τον σπιριτουαλισμό, η ρουμανική διακτινίστηκε σε πολλαπλές κατευθύνσεις

Χορός στη βροχή του Μποσιάν Χλάντικ

γραφέα Τζουμαλί. Ο ίδιος είχε ζήσει όλες αυτές τις ιστορίες από πρώτο χέρι αφού γνώρισε από κοντά τη συνύπαρξη των διαφορετικών εθνότητων στη Φλώρινα και κατόπιν μετακόμισε στη Σμύρνη όπου και έγραψε τα περισσότερα από τα διηγήματα και μυθιστορήματα του: τουρκικές ιστορίες που συνοδεύονται από το απαραίτητο αττικό άλας. Στο φεστιβάλ θα χαρούμε μερικές από τις πιο γλυκόπικρες ιστορίες του-πάντα με διάχυτο ερωτισμό-ντυμένες με τη μουσική του Χατζιδάκι στο «Ανυδρο Καλοκαίρι» του Μετίν Ερσκάν. Αντίστοιχα ειρωνικός είναι και ο πιο εμβληματικός και επιφανής συγγραφέας της σύγχρονης βουλγαρικής παράδοσης, Νικολάι Χάιτοφ: άξιος συνεχιστής του Βα-

σίλ Λέφσκι-ο οποίος είχε συστήσει το περίφημο “έπος των λησμονημένων”- υπήρξε και αυτός στρατιωτικός και ονειρευόταν μια Βουλγαρία, εκδημοκρατισμένη μακριά από το οθωμανικό παρελθόν.

Ωστόσο δεν έπαψε ποτέ να υιοθετεί τις φωνές της πατρίδας του με τον δικό του μοντέρνο τρόπο, όπως έκανε με τις διάσημες «Άγριες Ιστορίες» του με πρωταγωνιστές βοσκούς, τσαγκάρηδες, ξυλοκόπους και ανθρώπους του μεροκάματου που μιλάνε σε πρώτο πρόσωπο για τα κατορθώματα, τις περιπέτειες και της αστοχίες τους. Μάλιστα διαβάζοντας το πολύ πετυχημένο «Γκιαγκ» του δικού μας Δημοσθένη Παπαμάρκου πολύ εύλογα έρχονται στο νου ανάλογα περιστατικά και αφηγηματικοί τρόποι από τις Ιστορίες του Χάιτοφ. Μια από τις πλέον γνωστές μετέφερε ο Μεθόντι Αντόνοφ στο σινεμά με το «Κέρατο της Κατσιάκας»-από μια συλλογή που τελικά θεωρείται από τα πιο αντιπροσωπευτικά δείγματα της βουλγαρικής λογοτεχνίας, έχει μεταφραστεί σε 28 γλώσσες-ακόμα και στα κινέζικα!- και περιλαμβάνεται στη συλλογή των ιστορικών θησαυρών της Ουνέσκο. Όσο για τον συμπατριώτη του Εμιλιάν Στάνεφ-ψευδώνυμο του Νικολά Στογιάνοφ Στάνεφ, που γεννήθηκε στις αρχές του αιώνα και βίωσε όλες τις μεγάλες αλλαγές στο πέρασμα των χρόνων, πολύ σύντομα τάχθηκε με το κίνημα του μοντερνισμού και των νέων πειραματικών τάσεων-πάντα όμως με μια τρυφερή ματιά που αποτελεί και το σήμα κατατεθέν του. Υπήρξε πολυσιδή: έγραφε παιδικές ιστορίες, ζωγράφιζε εξαιρετικά πορτραίτα, σκάρωνε πρωτότυπες περφόρμανς, κατέθετε βαθυστόχαστες φιλοσοφικές πραγματείες και καθιερώθηκε για τα ιστορικά του μυθιστορήματα και υπέροχα διηγήματά του. Έγινε γνωστός σε όλο τον κόσμο με την πολυσυζητημένη κινηματογραφική μεταφορά μιας από αυτές- του «Κλέφτη των Ροδάκινων» με φόντο τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και έχοντας στο επίκεντρο έναν καταδικασμένο έρωτα ανάμεσα στη γυναίκα του διοικητή και έναν αιχμάλωτο πολέμου-ένα «Τανγκό των Χριστουγέννων» του δικού μας Ξανθούλη α αλα βουλγαρικά.

Αν όμως η βουλγαρική λογοτεχνία είναι διαποτισμένη από την Ιστορία και τη μεταφυσική-σε σημείο που έφτασε να ασπαστεί, πολλές φορές, τον σπιριτουαλισμό, η ρουμανική διακτινίστηκε σε πολλαπλές κατευθύνσεις: από τη μια το πάντα διαποτισμένο με κυνισμό αλλά απαστράπτον πνεύμα ενός Σιοράν, από την άλλη το παιχνίδισμα του ντανταϊστή Τριστάν Τζαρά. Ο χρυσός αιώνας της ρουμανικής λογοτεχνίας έδωσε μια σειρά από αριστουργήματα και υψηλή ποίηση-ίσως να είναι η πιο διακεκριμένη λογοτεχνικά σχολή των Βαλκανίων. Και φυσικά μας χάρισε σπαράγματα που σχετίζονταν με το πένθος του παλιού κλέους αφού πάντα οι Ρουμάνοι έβλεπαν ψηλά, στα πέρατα μιας αυτοκρατορίας. Ειδικά η έννοια της ταυτότητας συνταράσσει τα μεγάλα μυθιστορήματα της ρουμανικής παράδοσης, τα οποία στρέφονται γύρω από την καταγωγή και τις μεγάλες ταξικές μεταποίσεις όπως το μυθιστόρημα «Οικογένεια Μορομέτε» του Μωρίν Πρέντα που μιλάει για τον αφανισμό της αγροτικής τάξης, την επέλαση της εποχής Τσαουσέσκου και το οποίο μεταφέρθηκε με επιτυχία στο σινεμά από τον Στέρε Γκούλεα.

Το χθόνιο στοιχείο και το πένθος δεσπόζουν και εδώ: χαρακτηριστικό παράδειγμα τα διηγήματα του Ίον Αγκαρμπισεάνου που εμπνέονται από αυτές τις θεματικές και μεταφέρονται με ακρίβεια από τους Μιρτσέα Βερόιου και Νταν Πίτσα στην ταινία «Πέτρινος Γάμος». Θέματα που συναντάμε διαρκώς σε όλη τη λογοτεχνική σκηνή των Βαλκανίων και κυρίως στην σερβική παράδοση με τις ρίζες της να χάνονται στα βάθη της λαϊκής ιστορίας και των προφορικών

Τρία του Αλεξάνταρ Πέτροβιτς

αφηγήσεων. Από τη μια η στιβαρή αφηγηματική ροή και οι παραδόσεις από την άλλη οι υπερρεαλιστικές μεταποίσεις που μετέτρεψαν την σκηνή του '60 και του '70 στη Γιουγκοσλαβία σε φυτώριο νέων φωνών: εκδόσεις, περφόρμανς και κυρίως θεατρικά βρισκονταν σε πλήρη άνθιση-βλέπε τους μοντερνιστές Μπόρισαβ Πέκιτς, Μίλισαβ Σάβιτς, Ντράγκοσλαβ Μιχαήλοβιτς, Αντόνιχε Ισάκοβιτς.

Το εμβληματικό αντιπολεμικό εύρος των αφηγήσεων του τελευταίου αποτυπώνεται ευκρινώς στα γραπτά του-χαρακτηριστική είναι η ιστορία του «Η φτέρη και η φωτιά» που μεταφέρθηκε το 1965 στο σινεμά από τον Αλεξάνταρ Πέτροβιτς με τον τίτλο «Τρία». Αλλά ίσως αυτό που συνοψίζει με τον ευκρινέστερο και γοητευτικά θεατρικό τρόπο τη σερβική ταυτότητα-γλυκόπικρο χιούμορ, ειρωνεία, θεατρικότητα, υπερβολή, αυτοστοχασμός-είναι η δαιμόνια πένα του Ντούσαν Κοβάσεβιτς, διάσημο πλέον σε όλο τον κόσμο και όχι μόνο εξαιτίας του Κουστουρίτσα. Ο πολυμεταφρασμένος, ευτυχώς και στα ελληνικά συγγραφέας, έχει καταθέσει μια σειρά από έργα που εμπνέονται από τη μόνιμη αγωνία των Γιουγκοσλάβων να σταθούν αρραγείς σε ένα αποσυναρθρωμένο σύμπαν μετατρέποντας την απελπισία σε ζωτική ενέργεια χιούμορ. «Ο επαγγελματίας»-που είχε μεταφραστεί στα ελληνικά

σε έναν τόμο μαζί με τον «Άγιο Γεώργιο σκοτώνει τον Δράκο» για τις εκδόσεις της Εστίας-είναι ένα από τα πιο γνωστά του έργα που όχι μόνο είχε ανέβει και στο ελληνικό θέατρο αλλά είχε μεταφερθεί και στη μεγάλη οθόνη από τον ίδιο. Ανέναντι σε μια βαλκανική χώρα που, όπως οι περισσότερες, ασφυκτιούσε υπό το βάρος των μεγάλων πατριωτικών αφηγήσεων και της κομμουνιστικής επιβολής ο Κοβάσεβιτς αντιπαρθέτει την ανθρώπινη διάσταση, την αυτενέργεια, τη δημιουργικότητα, τον έρωτα. Όλα αυτά δηλαδή που διαμόρφωσαν τις όμορφες ιστορίες που μας έχει χάρισει η βαλκανική λογοτεχνία, πάντα διαφορετικές από τις επιφανειακές εξιστορήσεις που ξεπερνούν απρόσκοπτα τα σπουδαία γεγονότα της ζωής και μένουν μόνο στην επιφάνεια. Αν επομένως για κάτι διακρίνεται η μυθιστορία των Βαλκανίων που ενώνει τόσο διαφορετικές χώρες και αφηγήσεις είναι ότι δεν προσπέρασε ποτέ το συμβάν αλλά το εξέτασε σε βάθος φέρνοντας στο προσκήνιο τη μνήμη του αίματος και τη βαριά σκιά της Ιστορίας.

● Η Τίνα Μανδηλαρά είναι δημοσιογράφος

Introducing
THE FUTURE NOW

THE 1ST VR COMPETITION AWARD

Proudly sponsored by
FILM CENTER SERBIA

ΑΡΙΒΙΤΑ
 natural & effective holistic

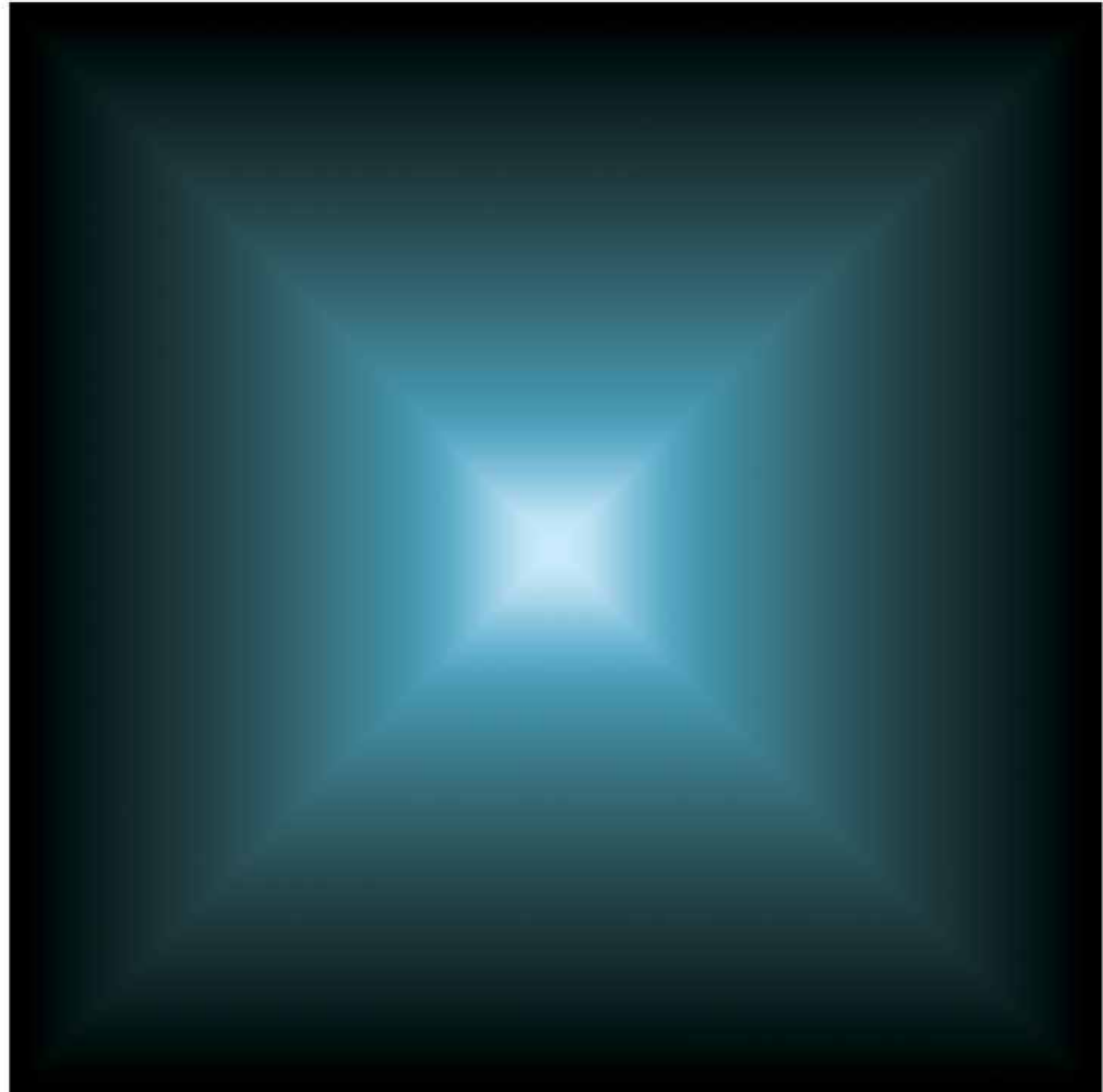
ΟΛΙΣΤΙΚΗ ΦΥΣΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΤΡΙΧΟΠΤΩΣΗΣ
 με Ηιπποφάε Τοπίε Complex, μία καινοτομία της ΑΡΙΒΙΤΑ

94% των ανδρών και γυναικών είδαν τα μαλλιά τους πιο πυκνά και δυνατά*
87% των γυναικών είπαν ότι αυξάνει τον όγκο της τρίχας**

*Αξιολόγησαν 30 ανδρών και γυναικών, χρήση της Hair Loss Lotions για 2 μήνες
 **Αξιολόγησαν 30 γυναικών με επώματη τριχόπτωση, χρήση του Hair Loss Night Serum για 2 μήνες.

www.arivita.com

lights on

Twitter Facebook Google+ icons

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ Σε πρώτη προβολή

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
WWW.KATHIMERINI.GR

Εταιρεία Ημέρα Οινολογίας

ΔΡΟΜΟΙ ΤΟΥ ΚΒΑΣΙΟΥ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΗΜΕΡΑ ΟΙΝΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Σας προσκαλούμε να γιορτάσουμε μαζί την Ευρωπαϊκή Ημέρα Οινολογίας!

Την Κυριακή 12 Νοεμβρίου, από τις 11 το πρωί έως τις 5 το απόγευμα, σας περιμένουμε στα επεξεργασμένα οινοποιεία του οινολογικού δικτύου «Δρόμοι του Κβασίου της Βόρειας Ελλάδας» για ξεχωριστές και γνήσιες δοκιμές!

ΔΟΡΕΑΝ ΕΙΣΟΔΟΣ στη συνάντηση

ΟΙΝΟΙ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ
www.winesofnorthgreece.gr
www.facebook.com/winesofnorthgreece
www.facebook.com/wines_of_north_greece

www.wineroads.gr

9 Chatzopoulou str. & 6 Ioannou Theologou
 11524, Nea Filothei, Athens, Greece
 tel. +30 210 3678500, fax. +30 210 3648269
 info@gfc.gr

www.gfc.gr

Όλα είναι σινεμά

COSMOTETV

**ΜΕΓΑΛΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ
ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

cosmotetv.gr

ΟΤΕ

ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ